

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni: uredništva: dnevna služba
2030. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Veleizdajniški proces v Trstu

Obsodba se izreče že danes ali jutri

Podrobnosti iz predčerašnje razprave

Glede tretjega dneva procesa, v katerem so bili obtoženci prvič zaslišani, in sicer Bevk, Manfreda, Kosmač, Sofija Franceškin in Bidovec, se nam k našemu včeršnjemu sumarnemu poročilu poročajo še sledeče podrobnosti.

Na razpravi sta bila med poslušavci navzoča tudi general tržaškega kora Vacca Maggiolini in Rossi. Od kozularnega zbora sta bila topot navzoča tudi konzul Velike Britanije in konzul Združenih držav ameriških.

Priznanje dijaka Bevka

Prvi zaslišanec Bevk je na vprašanje predsednika, ali je v preiskavi prostovoljno izpovedal ali pa je bil prisiljen, odgovoril, da je izpovedal prostovoljno. Govori dobro italijansko in gladko, ne da bi se veliko prekinjal ali pomisljal.

Dejal je, da sta ga za jugoslovansko iredento pridobila l. 1925. brata Maksimilijan in Albert Rejec, ki sta ga najela kot korespondenta »Edinosti«. Onadva sta ga opozorila, da so Slovenci v Julijski krajini tlačeni, da nimajo nobenih šol, pa da je treba Julijske Slovence ohraniti zavedne.

L. 1928 šele in sicer julija meseca ga je Rejec posvetil v takozvano tajno organizacijo. Izročil mu je namreč devet raket, in sicer tri bele, tri modre in tri rdeče, da jih naj ob neki priliki (ob kakšni in kdaj in kje?) zažge. Ko se je Bevk obotavljal, mu je Rejec rekel, da mora to storiti, ako hoče biti vreden članstva zarote.

Avgusta tistega leta se je vršil ilijaški sestanek v Cvetovžu. Tam je Bevk, kakor trdi, dobil delokrog in navodilo, kako naj spolnjuje svoje naloge kot član zarote. V izpolnjevanju te svoje naloge je obtoženec potoval sem in tja z različnimi pismi in drugimi stvarmi. Bevk pravi, da se mu je stvar kmalu zadela preveč navažna, tako da je mislil ta posel opustiti, nakar mu je Rejec dal kemično tinkturo iz skroba in jodove tinkture, da se pisava ni poznala. V tem času pravi Bevk, da je dobil svarilno pismo »TIGRA«, v katerem ga organizacija opominja, da naj vztraja in je pripravljen na žrtve za jugoslovansko stvar, ki da bo kmalu zmagala. Radi tega je svoje delovanje zopet začel in se je takrat tudi preskrbel z orožjem za slučaj, če bi ga srečale italijanske patrulje. Potem je Bevk predsedniku sodišča natančno pojasnil, kakšne naloge da je po naročilu organizacije izvrševal. Pri izvrševanju teh nalog pravi, da mu je pomagal največ cestni geometer Lenarčič. Pri eni taki priliki da ga je zasledila v neki gostilni patrulja miličnikov, ki mu pa ni ničesar naredila, potem ko se je legitimiral. Ta stvar da ga je zopet nagnila k temu, da bi svoje delovanje v zaroti nehaj.

Bevk pravi tudi, da je bil opremljen z dvema šifrirskima alfabeta, katerih pa da se ni nikoli posluževal.

Po teh izpovedbah je začel Bevka natančno izpraševati predsednik. Dali je bil načelnik dijaške srenje? — Da. — Dali je bil član »Borbec«? — Ne, vedel pa je zanjo. — Dali je poznal Bidovca, Miloša in Valenčiča? — Ne. — Ka, mu je znano o osrednjem goriskem odboru? — Slušal je zanj, imen članov pa ne ve. — Dali je pomagal zbežati dvema italijanskima antifasistoma iz Milana po nalogu Rejca, ki je bil glede tega dogovoril z italijansko emigrantsko organizacijo v Parizu? — Da, do izvršitve pa ni prišlo, ker je bil med tem aretiran. — Dali je Zofija Franceškin vedela za ta načrt? — Da. — Koliko je bilo vpisanih v njegovo akcijsko grupo? — Sedem. — Na ponovno vprašanje glede italijanskih antifasistov, ki so jih potem drugi spravili čez mejo, pove Bevk, da je bil v to stvar zapleten tudi Jelinič. Imen dotičnih oseb pa ne ve. — Zakaj ni pustil svojega posla, dasi je večkrat imel to namero? — Zato, ker se je bal smrti, ki je bila zagrožena vsakomur, kdor bi kaj takega poskušal. — Kaj ve o požigu tolmunskega otroškega vrtca? — Da se je sklenil na sestanku studentov. — Dali se je istočasno vršil podoban sestanek v Dolini? — Se je vršil, niso pa ti sestanki imeli samo antifasističnega značaja, ampak so se obravnavala tudi socialna in kulturna vprašanja. Vseh takih kongresov je bilo, če se prav spominja, deset.

Nato je stavil obtožencu nekaj vprašanj nje-gov zagovornik dr. Matosel-Lorani, ki se tičejo sestanka v Cvetovžu, na katerem se je baje sklenilo, da naj se izvrši nek atentat v Italiji sami, da pa se je nekdo temu protivil. Mogoče je bil o on? — Iz Bevkovega odgovora se razvidi, da je bila to samo govorica in da se v resnici o čem takem ni govorilo.

Nato je Bevk, ki je danes star 21 let, šel nazaj v svojo kletko, iz katere je stopil Manfreda.

Med tem časom sta se pojavila v loži tran-coski in madjarski konzul.

Kaj je povedal Manfreda

Manfreda izpove, da se je prvič udeležil slovenskega nacionalnega sestanka pri Sv. Jakobu v Trstu l. 1926. Navzočih je bilo okoli 30 oseb. To pa da nanj ni veliko vplivalo v nacionalnem pogledu, in je bil obenem član raznih italijanskih in mešanih sportskih društev. Šele l. 1928. se je začel baviti na podlagi studija zgodovine in literature s slovenskim nacionalnim problemom. Treba je pomisliti, da obtoženi študenti ne pripadajo več starejši, predvojni generaciji, ampak da so vsaj deloma že izobolani v italijanskih srednjih šolah. Začel je ljubiti Jugoslavijo, ne da bi sovražil Italijo.

Za kredentistično misel sta ga začela pridobivati Albert in Maksimilijan Rejec l. 1928. V tajno organizacijo pa sta ga posvetila šele l. 1929. Takrat se je tudi seznanil z Jeliničem. Šel je nato na univerzo v Padovo, kjer se je vpisal v »Gufo«, to je v fašistično vseučiliško organizacijo. Obtoženec pravi, da se ni udeleževal nobenih terorističnih akcij, ampak da je razumel vso akcijo samo v smislu pasivne resistance zoper tlačitelje narodnih in kulturnih pravic Jugoslovancev v Italiji.

Ciril Kosmač

Nato je prišel na vrsto Ciril Kosmač, ki je najmlajši med obtoženci; ima namreč samo 20 let. Tudi Kosmač je študent. Pravi, da ga je v okrilje zarote privedla revščina. Jelinič ga je namreč nastanil pri družini Komelj v Gorici, kjer je bil za- stonj. V protiuslugo je moral izvrševati naloge tajne organizacije. Ni pa izvršil nobenih važnih nalogov in niti ni razdeljeval letakov. Sledeje je potrdil tudi na izrecno vprašanje zagovornika Gianni-nja predsednik Cristini sam.

Izpovedbe Solije Franceškin

Nato se je začelo zasliševanje Sofije Franceškin. Franceškin je elegantna, mlada in črno oblečena. Doma je iz Črnomlja na Kranjskem. Njen mož je Gorican in ima malo delavnico. oz. trgovino z bicikli in motornimi kolesi v Gorici.

Na vprašanje, ali je v preiskavi prostovoljno izpovedala li pa je bila prisiljena, je odgovorila, da prostovoljno.

Spoznala je Jeliniča l. 1928. Toda šele naslednjega leta je začela posredovati tajno korespondenco in letake. V tem letu šele je tudi zve-dela, da sta ona in njen mož v službi tajne organi-zacije, ki jo je vodil dr. Sfiligoj. V prvi vrsti sta ona in njen mož posredovala med Gorico in Trstom in pri tej priliki opazila, da tržaška organizacija dela bolj marljivo, nego goriska. V Trstu so se vsi slovenski listi razdeljevali takoj, dočim so v Go-rici zaostajali celi zavoji. Sofijin mož je prenašal korespondenco na motociklu, in sicer navadno do Proseka. Za vsako pot je dobil 50 lir in 15 lir za bencin, katere sta izplačevala ali Jelinič ali dr. Sfiligoj. Tadvta sta tudi plačevala njo, in sicer s fiksno plačo 100 lir.

Na vprašanje predsednika pove obtoženka, da je tudi vedela za znamenje »4«, ki so ga rabili za- rotniki, da se eventualno med seboj spoznajo. Ta številka je bila zapisana v njihovih identitetnih kartah, ki jih ima vsak italijanski državljani.

Priznava tudi, da je pomagal pri tajni ekspa-triaciji dveh antifasistov iz Milana.

Predsednik jo vprašuje nato, dali ni pomagal tudi pri pobegu treh oseb, ki so zapustile Italijo tri dni potem, ko se je zgodila eksplozija v skladi-štu municije na Proseku. Glede tega pa pravi ob-toženka, da ni pri tem nič udeležena.

Tržaška tajna organizacija

Vprašana po svojih zvezah s Spangerjem in drugimi tržaškimi obtoženci, izpove Sofija Fran-českin, da je po njenem mnenju in njenih vtisih na Tržaškem obstajala še posebna tajna teroristična organizacija, ki da je bila v zvezi z nekim tajnim italijanskim antifasističnim društvom. To društvo je imelo prisego, ki je vsebovala pretnjo smrti vsakemu, ki bi izdal njene tajnosti, vede ali neve-de. Dr. Sfiligoj je o teh ljudeh dejal, da so nori. Glavni udeleženci so bili Marušič, Stoka, Bidovec, Rupelj in drugi, katerih pa ne pozna. Nato je Fran-českinova obširno povedala, kako da je doznala za atentat, ki ga je tržaška organizacija pripravljala na »uredništvo »Popolo di Trieste«. Ona da se je že bavila z mislijo, kako bi se atentat dal preprečiti, da pa tega ni storila iz strahu, da bi je zarotniki ne ubili. Ko je to pripovedovala, se je obtoženka začela jokati.

Obtoženka je med drugim tudi priznala, da je zarotnike obveščal policijski agent Černe na go-riski kvesturi, če jim je pretila kaka opasnost. Nato se začenja zasliševanje obtoženca Bidovca.

Izpovedbe Bidovca Bombni atentat na tržaško uredništvo

Bidovec je izpovedal zelo pogumno. Najprej pripoveduje o bombnem atentatu na svetilnik zma-ga. Ta atentat je izvršil v dogovoru in z družbi z Milošem ter Marušičem. Šli so iz Trsta v Barkovlje s tramvajem. Potem so se peš vzpenjali do pokopališča. Odtod so šli po cesti, ki pelje na Prosek do vzhodja svetilnika. Marušič je ostal na cesti, da straži. Bidovec je bombo položil in prižgal vžigalnik, potem so se odstranili, vendar poka ni bilo.

Potem začne pripovedovati o atentatu na uredništvo »Popolo di Trieste«. Nekega dne med 6. in 9. februarjem 1930 je prišel k njemu Marušič, češ, da je prejel močno bombo, s katero se bo poskušal atentat na fašistično palačo ali pa na kakšno podobno poslopje v Trstu, par dni pozneje pa mu je povedal, da bodo skušali dvigniti v zrak uredništvo »Popolo di Trieste«. Potem so napravili ogled na lico mesta. Na dan atentata samega so se sestali pred manufakturno trgovino Oehlerja. Miloš je nosil bombo, zavito v papir, pod pazduho. Na trgu sv. Katarine so se ustrašili karabinerjev, mi-sleč, da že kaj sumijo. Ko so se karabinjerji od-stranili, so šli v poslopje redakcije lista, kjer jih je na stopnicah srečala neka stara ženska. Stvar je šla čisto gladko. Potem so odšli vsi domov čisto mirno spal.

O naslednjem, ki se je zgodila, so zvedeli drugega dne iz listov. On da je bil začuden, da je eksplozija zahtevala žrtve, ker so vsi mislili, ko so položili bombo, da v tiskarni ni ljudi. Sicer pa on ni po-znal eksplozivne moči bombe.

Nato je Bidovec priznal, da je pripadal trža-ški tajni organizaciji in se udeleževal njenih se-stankov. Na enem izmed teh sestankov so bili tudi trije zarotniki, preoblečeni v miličnike. On je ve-del, da niso miličniki. Na tem sestanku se je raz-ložila tehnika bombnih atentatov. Bombo je Ma-rušič dobil od Valenčiča, Valenčič pa od Vadjnala. Sploh je obtožen najbolj Marušič kot iniciator trža-ške akcije. Med Bidovečovo izpovedjo je prišlo slabo dijaku Manfredu, ki so ga pa spravili kmalu k zvesti.

Drugi teroristični čini

Predsednik je nato spraševal glede tretje bombe, ki da so jo baje zarotniki hoteli vžgati pred jugoslovanskim in francoskim konzulatom, ali pa pred policijsko direkcijo. Obtoženec odgovori na to, da so zarotniki res mislili povzročiti eksplo-zijo pred jugoslovanskim konzulatom, in sicer v slučaju, če bi se požig šole na Katinari posrečil, tako da bi ta reč izgledala kot fašistična reakcija na ta čin. Ker se pa požig ni posrečil, so to namero opustili. Bombni atentat na policijsko direkcijo pa je bil nameravan za slučaj, če bi bil aretiran Marušič.

Glede ostalih atentatov, n. pr. na pošto v Renčah in na Graziolija, pravi Bidovec, da je za te stvari zvedel od Marušiča, udeležen pa da ni bil. Izgleda, da so bili to vse čini tržaške tajne organizacije. Imela je tudi šifrski alfabet, ki je od-govarjal goriskemu.

Na tozadevno vprašanje predsednika pravi, da so v ječi ravnali z njim zelo lepo in da je izpovedal popolnoma prostovoljno.

Pravi tudi, da je Marušič njega in Miloša zelo strahoval. Priznava, da se je udeležil požiga otro-škega vrtca v Lokvah in pa požiga ljudske šole v Zgoniku. Poskušali so tudi zažgati žrebčarno v Li-pici. Imeli so tudi veliko municije in instrukcije, kako da se postopa z dum-dum krogliami.

Bidovec je tudi izpovedal o delovanju Kukca, ki je bil te dni ubit na italijanskem teritoriju tik meje. Na omenjenem sestanku, o katerem je Bido-vec govoril, je bil navzoč tudi Kukec. Na tem se-stanku se je govorilo, da je treba ubiti nekega Bra-toša. Kukec se zdi, da je tudi avtor poskušene-ga požiga šole na Gropadi pri Trstu.

V nadaljnjem spraševanju pravi obtoženec, da jim je Marušič naročil, da naj bombo položita pod kakšen tiskarski stroj v uredništvu »Popolo di Trie-ste«, da pa to ni bilo mogoče, ker so vrata v stroj-nico bila zaprta. Marušič je Bidovca in Miloša tudi zaradi tega grajal, ker nista storila toliko škode, da bi list ne mogel več izhajati.

Senzacija - zamišljen atentat na Mussolinija

Zdaj se je zgodila senzacija. Državni toži-lec Dessy je namreč opozoril predsednika so-dišča, da je pravkar dobil obširno pismo od obtoženca Marušiča, v katerem razkriva uprav senzacionalna dejstva, valeč glavno odgovor-nost za akcijo tržaške organizacije od sebe drugam.

Marušič pa je bil napisal že prejšnjega dne v ječi dolgo pismo s sledečimi izpovedbami:

Najprej pripoveduje, kako se je seznanil s posameznimi obtoženci. Marušič sam je usluž-ben v Banca d'America e d'Italia v Trstu. V tej lastnosti se je seznanil z nekim trgovcem Ur-bančičem s Knežaka in z njegovim prokuristom Valenčičem. Valenčiča je Marušič najprej najel

Četrty dan razprave

Izpovedbe Marušiča

Trst, 4. sept. (Od našega poročevalca). Na današnji popoldanski razpravi je bil prvi zaslišan bančni namestnik Marušič, ki je izjavil, da prej ni hotel povedati resnice, in sicer radi to-varištva. Marušič je bil zaupnik treh celic na Krasu, dočim je Spanger nadziral Prosek in Tržič, je imel Marušič vrhovno nadzorstvo na Krasu. K jugoslovanski tajni organizaciji je pristopil pod vplivom svojih jugoslovanskih čustev. Rekel je dobesedno: »Tudi danes lahko trdim, da se čutim Slovana, da pa nikdar nisem želel nasilnih de-janj, temveč sem jih odločno pobijal. V zadnjem času pa sem seveda svoje stališče spremenil.« Ob-toženec je navajal, da je teroristično organizacijo ustanovil Bidovec. Tedaj je tudi prodrlo stališče, da se imajo vsekakor vršiti nasilne akcije. Na se-stanku na Monte Spacato so bili prisotni tudi neki neznanci. Marušič pa oporeka, da bi bil on šef tajne organizacije. O Božiču se je sklenilo, da se izvrši atentat ob priliki poroke italijanskega prestolonaslednika. On je predlagal atentat na svetil-nik, ki sta ga potem izvršila Miloš in Bidovec. Bombo je pripravil Valenčič. Predsednik sodišča je vprašal obtoženca: »Zakaj ste hoteli storiti zlo jugoslovanskemu konzulu, (mislela je nameravana eksplozija pred konzulatom, o kateri je bilo že govora), ki je vendar dober človek in gentleman?« Obtoženec: »Nismo hoteli njemu storiti zla, šlo je samo za demonstracijsko dejanje pred konzulatom, ki ne bi bilo nobenemu človeku škodo napravilo.« Marušič je dalje priznal, da je imel v rokah načrte smodnišnic v Bazovici in Katinari. Na prej omenjenem sestanku so neznanci dali nalog, da se imata ubiti voditelj kraških fašistov Grazioli in policist Kuret, ker je kakor je omenil Marušič, za take renegate bila določena smrtna kazen. Ma-rušič priznava, da je sam nekoč dal nalog, da se umori Graziolija, zakar je bila razpisana nagrada 500 lir. Po naročilu obtoženca Spangerja je dal tudi povelje za požig italijanske šole v Herpeljah, kar pa Spanger zanika. Dalje je navajal Marušič, da je imela organizacija strog statut, po katerem so delovali člani. Marušič je dobil tri bombe, vse od Valenčiča, ki mu je obljubil tudi revolver in avstrijsko puško. Valenčič jih je poveljeval tudi o ravnanju z bombami po navodilih Vadjnala, ki je bil tudi voditelj v St. Petru na Krasu. Valenčič je pri konfrontiranju z Marušičem potrdil njegove navedbe. Bombe so bile napravljene v tovarni Urbančič v okolici St. Petra, torej na italijanskem teritoriju. Iz Marušičeve spomenice izhaja, da je dal Spanger izdelovati bombe po znanih delavcih v trziški ladjedelnici.

za to, da bi skrbel za razširjanje slovenskih li-stov, ki so čez Gorico prihajali prepozno. To vse je bilo leta 1929.

Septembra meseca istega leta je šel na se-stanek na nek kraški hrib, za katerega je bila izdana parola: »Snežnik«. Na tem sestanku sta bila dva oborožena neznanca. Na tem sestanku se je sklenil drug večji sestanek, o katerem je izpovedal že Bidovec. Na tem sestanku so bili zopet trije neznanci v uniformah fašistične mi-lice. Eden je bil blond, drugi črn. Blondina so klicali Dušan. Neznanci so rekli, da je treba ubiti občinskega stražarja Kureta in znanega fašističnega stotnika Graziolija iz Sežane. On, Marušič, da s celo stvarjo ni bil prav zadovol-jen, posebno zato ne, ker je primanjkovalo de-narja in je tržaška organizacija bledela. Med tem pa je prispela bomba, katere je bila potem položena v uredništvo »Popolo di Trieste«. Ta bomba je prispela l. februarja 1930 na avtomo-bilu in je bila zelo težka. Vžigalnik je bil pre-računan na 20 minut.

Nato Marušič zelo obremenjuje Vadjnala, ki je obljubil tisoč lir tistemu, ki bi ubil Gra-ziolija. Nato govori o drugih bombnih atenta-tih, ki so jih zarotniki še nameravali, dokler jih ni prehitel mesec april, katerega meseca so bili aretirani.

Nato sledi najbolj senzacionalna izpoved.

To pismo je bil napisal, kakor rečeno, Ma-rušič predčerašnjim. Danes pa je napisal novo pismo, ki še ni objavljeno, pač pa se dozdaj ve, da v tem pismu obtožuje čisto nove osebe ter pravi, da je bil zamišljen med drugim tudi atentat na predsednika vlade Mussolinija. Ta atentat, ki je bil po trditvah Marušiča že precej časa zamišljen, bi se imel baje izvršiti v teh dneh.

Za tem senzacionalnim obvestilom državne-ga tožila se je začelo zasliševanje Miloša. Mi-loš je popolnoma potrdil izpovedbe Bidovca gle-de atentata na tržaško uredništvo. Predsednik skuša Milošu dokazati, da so hoteli položiti bombo v uredništvo lista, dočim Miloš trdi, da so hoteli pognati v zrak samo stroje. Ob te priliki se je vnel med Bidovcem, Milošem in Marušičem prepir, kdo da je prav za prav dal iniciativo za ta čin.

Nato pripoveduje Miloš o poskušnem po-žigu katinarske šole. Za tajno organizacijo da je zvedel leta 1928 in je najprej prenašal slo-venske liste. Nato se zopet med obtoženci vna-me debata glede avtorstva raznih terorističnih činov. Nato se začenja zasliševanje Miroslava Pertota, ki pa je primeroma malo obremenjen.

K tretjemu razpravnemu dnevu izvemo nak-nadno še sledeče podrobnosti: Med atentati so navajali obtoženci v svojih izpovedbah še ubij-stvo nekega miličnika, ki je bil udeležen pri eksekuciji Vladimirja Gortana v Pulju, potem ubijstvo fašista Cerkenika in Blažine, kakor tudi miličnika Dal Fiume. Miličnika, ki je bil udeležen pri eksekuciji Gortana, je po mnenju obtožencev ustrelil Kukec.

Italijanski listi tudi danes polemizirajo z nami in zlasti zamerijo »Slovenec«, da je obja-vil vest, kako da se nahaja Trst med procesom naravnost v obsednem stanju in da je policija aretirala okoli 300 Slovencev iz varnostnih raz-logov.

Italijanski listi pa, ki nas zaradi tega na-padajo z najzibanejšimi izrazi, niso v stanju, da bi te naše trditve demantirali. To pa zato, ker so popolnoma resnične.

Nato je sledila konfrontacija obtožencev Miloša, Bidovca, Valenčiča, Marušiča in Span-gerja, ki so glavni obtoženci. O atentatu, ki je bil nameravan te dni proti Mussoliniju, je iz-javil Marušič, da so nameravali položiti peklen-ski stroj pod sedež Mussolinijevga avtomobila. Slovenski protifašisti so izrabljali sodelovanje Valenčiča, ker leta ni bil osumljen in so ga hoteli v fašistični milici celo imenovati za vo-ditelja. Valenčič je zanikal drugi del Marušičeve izpovedbe. Marušič je končno izjavil, da je bil prej za miroljubno slovensko propaga-ndo, da se je pa v zadnjih treh mesecih dal pre-govoriti k nasilnim dejanjem. O tajni organi-zaciji je Marušič izpovedal, da gre pri tem za gotove celice, katerih člani se med seboj ne po-znajo.

Povelja za atentat na »Po-polo di Trieste« pa ni izdal Rejec.

Izpoved Spangerja

Nato je bil zaslišan prihodnji obtoženec, 24letni Alojzij Spanger, mizar. Tudi on je pri-padal organizaciji in je zvedel od Bidovca, da bo poslopje »Popolo di Trieste« pognano v zrak. Priznal je, da je izrekel napram Sofiji Fran-českin usodne besede: »Berite danes poslednjič »Popolo di Trieste«!

Nato so bili zaslišani obtoženci Rupelj, Obad, Zahar in Nikolaj Kosmač, ki so pripadali posebni celici in se udeležili več protifašistov-skih terorističnih aktov. S tem je bila dopol-danska razprava končana.

Popoldne so bili zaslišani ostali obtoženci, katerih izpovedbe se krijejo z njihovimi pri-znanji pred preiskovalnim sodnikom. Po zasli-sanju obtožencev se je začelo zasliševanje prič katero se ima končati še v nocošnjih urah.

Obsodba že v soboto!

Veliko pozornost je vzbudilo, da se proces razvija veliko hitreje, nego so listi napovedo-vali še pred dvema dnevoma, pišoč, da bo tra-jala razprava najmanj deset dni.

Danes se z vso gotovostjo trdi, da bo že jutri prišel na vrsto državni tožilec, nakar bodo prišli na vrsto zagovorniki, ki bodo svoje go-vore tudi že jutri končali.

Obsodba se bo zato izrekla že v petek po-noči ali pa najkasneje v soboto zjutraj.

Poučeni krogi trdijo, da je to določeno na-menoma, da bi obsodba padla na dan 6. sep-tembra.

Svetovna gospodarska kriza

Od vsepovsod prihajajo vesti o padajočem prometu v trgovini, padanju dobičkanosti v industriji, nerentabilnosti kmetijstva in naraščajoči brezposelnosti. Ni je države, kjer bi bile gospodarske razmere sijajne. Opaža pa se, da gospodarska kriza ni povsod tako ostra, kakor v nekaterih državah. Posebno se opaža gospodarska kriza v državah, kjer imajo brezposelnih na milijone. Pa tudi agrarne države niso dosti na boljšem.

Preiskuje vzroke gospodarskih kriz, vidimo, da je najbolj značilen pojav krize nadprodukcija, istočasno pa premajhna moč delavcev in kmetov. Ne opažamo pomanjkanja živil, kajti v Ameriki se dogaja, da kurijo lokomotive s koruzo, dočim istočasno vlada v nekaterih goratih kitajskih pokrajinah lakota, kjer ne stradajo samo tisoči, ampak milijoni. Tudi v drugih strokah vidimo, da je produkcija dovolj velika, da bi se lahko krile vse potrebe, toda mehanizem moderne kapitalistične gospodarskega sistema je pač tak, da mora ostati blago v skladiščih in tudi eventuelno propasti.

Gospodarske krize so periodičen pojav v sedanjem gospodarskem življenju. Gibanje gospodarskega življenja se razvija po posebnih zakonih valovitosti: dobri konjunkturi sledi depresija, ki preide v krizo, nato zopet se začne gospodarstvo dvigati, dokler ne doseže viška in ne zapade zopet v depresijo. To valovanje gospodarskega življenja se vrši v gotovih presledkih. Ugotovilo se pa je, da so bili ti intervali od enega viška do drugega pred vojno veliko večji kakor sedaj. Sedaj se valovanje vrši hitreje, kajti vedno bolj prehajamo v dobo visoke razvitega kapitalizma, ko se vsi pojavi krize odigravajo hitreje in je sploh tempo gospodarskega življenja veliko hitrejši. Mnogokrat se je že poskušalo na podlagi izsledkov moderne narodnogospodarske vede in statistike vplivati na razvoj konjunkturalne zlasti v tem smislu, da se omili ostrije, ki pač nastajajo zlasti v krizah. Mnogokrat se je že poskušalo, toda prav vidnih uspehov do sedaj ni bilo. Zlasti so poskušale notne banke z reguliranjem obrestne mere na denarnem trgu doseči kolikor toliko stalno ravnesje. Toda v celem ti poskusi niso uspeli, čeprav moramo priznati, da so se banke zelo potrudile in dosegle marsikaj, toda da bi odločilno vplivale na potek konjunkturalne, je bilo nemogoče. Kajti vpoštevati je treba, da na potek konjunkturalne ne vplivajo samo sezijski in gospodarski momenti, ampak tudi psihološki in politični, sploh vzroki izven gospodarskega življenja. Tu pa seveda je bilo usmerjanje težje, ker se je vršilo po drugih principih. Če pa ne bi bilo teh vzrokov, bi se dalo v svrhu kolikor močnejše enakomernega teka gospodarskega življenja marsikaj več napraviti. Gotovo je, da bi gospodarske krize ne nastopale tako ostro, kakor nastopajo danes.

Kakor smo že v uvodu omenili, je letos slabo gospodarsko leto. Predvsem moramo ugotoviti veliko zmanjšanje kupne moči kmeta, to pa zaradi nizkih cen njegovih proizvodov. Danes so cene žita veliko nižje, kakor pred vojno. Ne smemo izgubljati misli besed o drugih važnih kmetijskih proizvodih. Naj omenjamo samo hmelj, ki se prodaja po smešno nizkih cenah, tako da niso kriti niti stroški za obiranje in pridelovanje. Ob takih cenah je seveda rentabilnost kmetijstva izključena. Razumljivo je seveda nadalje, da zaradi nizkih cen pada tudi kupna moč kmeta, kar vedno bolj opaža industrija v zvezi s trgovino, ki se doslej nista dosti brigali za kmetijstvo. Toda sedanja agrarna kriza je prišla industriji in trgovini, da vendar ceni kmeta kot svojega najboljšega odjemalca.

Tudi pri nas čutimo teže agrarne krize. Žito, hmelj in vino, najvažnejši naši proizvodi, imajo tako nizke cene, da je dvomiti o rentabilnosti produkcije. Les, ki je poleg poljedelskih proizvodov in živine največji del imetja našega kmeta, doživlja izredno nizke cene, kajti povsod na svetovnih tržiščih se opaža pojačanje konkurence, zlasti pa sedaj, ko tudi drugod vlada gospodarska kriza. Na trgu pa se pojavlja tudi z vedno večjimi količinami lesa sovjetska Rusija, ki po naših pojmih prodaja les brez cene. Mimogrede omenjamo, da se opaža konkurenca tudi na drugih tržiščih za naše proizvode. Ne samo naša država, tudi drugod se branijo ruske konkurence, spominimo se samo petroleja in konoplje.

Naravno je, da te razmere v agrarni produkciji odsevajo tudi v industriji. Že smo imeli priliko poročati o manjši zaposlenosti v železniški industriji, nadalje se je letos iz gorenjih vzrokov občutno zmanjšala prodaja umetnih gnojil in tovarne so bile primorane skrečiti obrat. Zlasti moramo poudariti, da je pri nas zaradi zastarelosti kmetijstva poraba umetnih gnojil še vedno premajhna in je daleč za drugimi kmetijsko naprednimi državami. Zato je tudi hektarski donos naših pridelkov majhen v primeri z drugimi državami. Zato morajo naše tovarne umetnih gnojil izvažati velike količine, dočim je pri nas konzum majhen, pa bi lahko v slučajju povečanja na primerno visino lahko vzel vso produkcijo naših tovarn umetnih gnojil in bi bilo treba ustanoviti še novih.

Vojaške vezi med sovjeti in Nemčijo

Varšava, 4. sept. AA. »Gazeta Poljska« opozarja v svojem članku pod naslovom »Za kulisami sovjetsko-nemške zveze« na neka odkritja v zvezi s smrtjo nemškega letalca Amingerja v Rusiji in samomora njegove žene. List ugotavlja, da je zveza med Nemčijo in sovjeti, ki jih je v vojaškem pogledu jako intimna, potrjena z nepobitnimi dejstvi. List opozarja na odkritja nemškega socialističnega poslanca Kinklerja, ki jih je objavil »Vorwärts« že leta 1928 ter na odkritja sovjetskega tednika »Ogonjak«, ki dokazujejo, da predstavlja reichswehr vojni kader armado treh milijonov mož.

Pomenljiva seja ministrskega sveta

— Belgrad, 4. sept. Danes je bila ob 11.30 do 13.40 seja ministrskega sveta pod predsedstvom generala Živkovića.

Seje so se udeležili ministri Uzunović, Marinković, Drinković, Kumanudi, Srskić, Maksimović, Šibenik, Švrljuga, Radivojević, Trifunović, Preka, Najdorić in Švegel, vsi razen Korošca, Frangeša in Demetrovića, ki niso v Belgradu, nego na potovanju.

Na seji so pretresali načrt dela za nadaljnjo izvajanje sklepov, sprejetih na seji ministrskega sveta 4. julija 1930.

Razen drugega je bilo v zvezi s prej spreje-

Priprave za 6. september

Sprejem deputacij — Poskusni nastop vojaštva

Belgrad, 4. sept. m. Po večerajšnji prvi poskusni vaji je danes bil na slavnostnem prostoru na Banji glavni poskusni nastop našega vojaštva. Ta poizkus je v vsakem oziru stajal uspel in je pokazal vse spretnosti, notranjo disciplino in moč naše hbrave vojske. Današnji skušnji je prisostvovalo tudi številno občinstvo, ki je z navdušenjem pozdravljalo vsak nastop vojaštva. Že v prvih jutranjih urah so bile vse tribune zasedene. Med drugim sta prisostvovala vojni minister general Hadžić in prvi kraljevi adjutant Dimitrijević. Generalna vaja se je vršila po programu, kakor se bo vršila veličastna parada 6. septembra. Sodelovali so vse panoge vojske, peči, konjenica, topništvo, letalci in mornarica. Nastop je bil veličasten in je uspel v splošno zadovoljstvo. Končno je bila izvršena tudi skušnja zamenjave zastav. Na slav-

stvi sklepi sklenjeni objavili, da člani kabineta izjavljajo:

Da imajo samo en program, ki je obelodanjen v manifestu Nj. Vel. kralja dne 6. januarja 1929 in v sklepu kraljevske vlade dne 4. julija 1930. Oni se tedaj smatrajo za člana homogenega kabineta, prepričani, da pravilni razvoj narodnega in državnega življenja izključuje v bodočnosti povratek in vzpostavitev nekdanjih strank, in izjavljajo, da so odločeni, da v bodoče politično delujejo samo na tej podlagi in skupno sodelujejo ne glede na svojo prejšnjo strankarsko pripadnost.

nosti 6. septembra bodo svečeniki blagoslovili zastave. Od katoliških duhovnikov bodo blagoslovili zastave vojaški duhovniki Rožić, Davorin Medved in Stanko Banić.

Belgrad, 4. sept. z. Jutri dopoldne pridejo v Belgrad na velike svečanosti, ki se bodo vršile na rojstni dan prestolonaslednika Petra, banovinski svetniki iz vseh banovin. V Belgrad prispeje v teku jutrišnjega dneva. Na kolodvoru jih bo sprejel posebni odbor. Predsednik vlade general Živković bo sprejemal banške svetnike po banovinah v tistem redu, kakor bodo prihajali v Belgrad. Prve bo sprejel ob pol 9, poslednje pa ob 5 popoldne. Večer bo priredil v čast banških svetnikov večerje v »Gardijskem domu« na Topčiderskem brdu.

Manjšine zahtevajo novo organizacijo Evrope

Ostri govori na majšinskem kongresu

Ženeva, 4. sept. as. Na evropski debati 6. evropskega manjšinskega kongresa je govoril zastopnik Nemcev iz poljske šlezije Ulitz proti Briandovemu načrtu, posebno proti zavarovanju absolutne narodne solidarnosti evropskih držav, ki naj bi kristalizirala teritorialne enote, a se ne bi ozirala na narodne skupnosti. Sedanji trenutki ni ugoden za organizacijo Evrope. Manjšake vsi znaki za evropsko solidarnost spričo bojarni, ker se sedaj vse razprave o madjarskem kraljevskem vprašanju, o avstrijskem Anschlussu in o možnosti revizije mirovnih pogodb, celo, če se o tem govori samo na volivnih shodih, takoj smatrajo za vzrok vojne. Današnji državniki so prezrli spremembo v naziranju države, ki bo prišlo. Tako zvana kriza parlamentarizma ni toliko kriza parlamenta, kakor kriza držav, ker se današnjim državam nalaga mnogo preveč nalog, katerih niti ne morejo izpolniti. Narodnost bi morala biti temelj države, ne pa prazen teritorialni državni pojem. Manjšine odklanjajo Poincarejev pojem asimilacije kot zastarel, ker resnično voljo življenja imajo le narodne skupnosti, in sicer preko državnih meja. Tudi manjšine so za združenje Evrope, toda zahtevajo jo na podlagi stanja evropskih narodov.

Razen govora Ulitza je omeniti še izjavo voditelja katalonske manjšine Estelricha, ki je omenjal Stresemannov manjšinski testament na prejšnjem zborovanju Društva narodov in sprejem, ki so ga priredili Katalonci lansko leto Stresemannu v Barceloni. Na njegov predlog se je konferenca dvignila s sedežev, da počasti spomin Stresemanna. Estelrichov govor je dosegel še več priznanja kakor Ulitzove navedbe proti Briandovemu načrtu, formuliral pa je tudi ostreje svoje ugovore, naveden: 1. Manjšine so proti pojmu absolutne teritorialne suverenosti, ki igra glavno vlogo v Briandovem načrtu. 2. Manjšine so proti vsaki novi organizaciji, ki bi pomenila oslabeitev Društva narodov. 3. So proti temu, da bi ostalo večno sedanje evropsko teritorialno stanje. 4. Manjšine niso mnenja, da bi bili dani psihološki predpogoji za izvedbo evropske federacije. Dostavil je: »Vsi smo proti navideznim rešitvam, hočemo pa organizacijo Evrope pod pogojem, da se s tem organizira skupno življenje narodov, kar je naloga Društva narodov. Po govoru madjarskega govornika iz Češkoslovaške, ki je naglašal nevzdržnost sedanjih mej, je bila debata odložena na jutri.

Incident v bližini jugoslovansko - italijanske meje

Belgrad, 4. sept. Glede incidenta blizu naše meje, v katerem je bil ubit Kuček in o katerem smo mi prinesli poročilo v sredo, 3. septembra, poroča tukajšnja »Politika« sledeče podrobnosti:

Obupna borba v gozdu

Dogodek se je zgodil pri Slivici. Italijanske obmejne oblasti so bile že pred dnevi zvedele, da mislijo mejo prekorati neke osebe, ki jih je oblast že dolgo iskala. Na koti 581 so bili postavljeni kot stražarji miličniki Giovanni Dus, Roman Moise in Ivan Caminada. Postavili so si majhen šotor. Kar so se začeli streljati in je nekdo pogodil Moiseja, ki se je zgrudil mrtev. Drugi miličnik Caminada je bil ranjen v prsa. Nato se je razvila obupna bitka med tretjim miličnikom Dusom in pa med enim iz neznancev, ki so bili prekorali mejo. Ta neznanec je bil Josip Kuček, ki je doma iz Postojne in na katerega glavno je italijanska oblast razpisala nagrado 20.000 lir. Kuček je predstavljal z revolverjem v vsaki roki strašnega nasprotnika. Dus se je, kakor poročajo italijanski listi, vrgel nanj. Prej je bil že izprožil nanj puško in ga ranil. Nato se je, ker je puška odpovedala, vrgel nanj in ga udaril s kopitom po glavi. Kuček se kljub temu ni zgrudil. Dus se je po tem začel z njim ruvati. Ta borba je trajala baje več kot en četrt ure. Kuček ni mogel streljati, ker ga je miličnik držal za obe roki, pač pa je Dus ugriznil v desno roko tako, da mu je odtrgal kos mesa. Končno — tako je povedal Dus, ki pričakuje odklopanje — je Dus uspel, da je nameril revolver, ki ga je v eni roki držal Kuček, v Kučka samega in ga tako ustrelil.

Glede drugega tovariša, ki je zbežal, trdijo tržaški listi, da je to bil Josip. V Kučevem nahrbtniku so našli razne papirje.

Ubitega miličnika Moiseja so prepeljali v Postojno, kjer leži na mrtvaškem odru. Ranjen miličnik Caminada pa bo, kakor se pričakuje, gotovo okoreval. Dobil je strel v prsa.

Kuček v postojnski mrtvašnici

Kučevo truplo leži v mrtvašnici postojnskega pokopališča. Prišel je preiskovalni sodnik, ki je konstatiral, da ima Kuček rano na glavi, v boku, v tihniku in na desni roki. Na hrbtu mrtveca so opazili dve brazgotini, o katerih sodijo, da jih je dobil v borbi, ki se je pred leti bila vršila po napadu na postajo v Prestranku. Misičevje pokojnega Kučka je silno razvito in je razumljivo, da je morala borba

z njim biti v resnici strašna, ako je res, kar italijanski miličnik pripoveduje, kajti čuje se v Postojni verzija, da je Kuček, ko je videl, da je izgubljen, izvršil samomur.

Postojnske oblasti so zaprle Kučevo mater, sestro in njegovo nevesto. Potem so jih peljali k trupu, če ga spoznajo. Mati je rekla, da to ni njen sin, dočim sta sestra Ivana in njegova nevesta izjavili, da je to res Kuček. To je potrdil pod prisego tudi sosed Matija Frank, ki stanuje v hiši št. 102, dočim stanuje Kučeva rodbina na štev. 100.

Napačen alarm

Nervozna atmosfera, ki je vladala včeraj na meji po spopadu s Kučkom in njegovimi tovariši, je rodila najrazličnejše govorice, med katerimi je posebno ena razburila vse kroge. Govorilo se je namreč, da je prišlo do ponovnega spopada med miličniki in nekimi neznanci, v katerem da so bili trije miličniki ubiti. Izkazalo pa se je, da to ni res.

»Popolo di Trieste« poroča, da se je preteklo soboto okoli 9.45 zgodil na železniški progi Rihemberk—Št. Daniel sledeči dogodek: Nek neznanec je skočil na tovorni vlak, ki je počasi vozil iz Rihemberka v Trst in nameril na kondukterja revolver. Konduktier je hotel vreči s platforme, toda neznanec ga ustreliš, pa konduktierja ni zadel. Nato je neznanec skočil na tla. Konduktier je dal vlak ustaviti in je tekkel za neznanecem, pa ga ni mogel ujeti. Na to so bile opozorjene oblasti, ki so zastoj iskale napadale. Zdalj pa je konduktier po fotografiji Kučka, ki so jo našli v njegovem nahrbtniku, spoznal, da je bil tisti neznanec Kuček.

V Indiji ni miru

Pooma, 4. sept. AA. Kmetje v Islampurju v Satarskem okraju so priredili v poslednjem času velike manifestacije proti indijski vladi in vsem osebam, ki imajo v rokah administracijo. Vlade oblasti mislijo, da nameravajo prebivalci v Islampurju ustanoviti svoje lastne oblasti. Zato je vlada odredila vse potrebne mere, da ne bodo mogli kršiti zakonov. Gibanje prebivalstva v Islampurju se je priključilo okoli 4000 oseb. Vlada je odposlala v Islampur potrebna vojaška ojačenja; začetek operacij bo jutri.

Bombay, 4. sept. AA. Pogajanja za mir v Indiji, ki so bila z Gandhijem, so se razbila.

Rojstni dan Nj. V. prestolonaslednika

Ljubljana, 4. sept. AA. Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra dne 6. t. m. se praznuje v vsej državi na svečan način. V ta namen bo ta dan ob 10. v tukajšnji stolni cerkvi sv. Nikolaja pontifikalna maša, po kateri se bodo opravile svečane molitve. V pravoslavni kapeli je isti dan slovesno blagodarjenje ob 9. v evangelijski cerkvi pa ob 10.

Slovesne službe božje se udeležijo vsi državni in samoupravni uradi po svojih zastopnikih. Na državnih in samoupravnih poslopih bodo razobešene državne trobojnice. Med službo božjo bo pred stolnico in pravoslavno kapelo postavljena častna četa, zvečer dne 6. septembra t. l. pa se vrši baklada z vojno muziko.

Vrnitev naših letalcev

Novi Sad, 4. sept. AA. Šest jugoslovanskih letalcev, ki so sodelovali na letalskih tekmah držav Male antante in Poljske, so krenili na svojih letalih iz Zagreba ob 14.54. V Novi Sad so prispeli ob 15.45. Na novosadskem letališču so tekmovalce sprejeli podban dunavske banovine gosp. Nikolić, predsednik občine s člani občinskega odbora, zastopniki vojaških oblastev, člani aerokluba iz Belgrada in mnogi meščani. Prvi se je spustil na tla kapetan Štintić, ki je bil deležen kot prvi zmagovalce na teh tekmah, posebno viharnega sprejema. General Dokić je z navdušenimi besedami čestital jugoslovanskim letalcem, da so si priborili prva mesta. General Mitrović pa je našim tekmovalcem čestital k njihovi krasni vojaški zmagi. Mnogiža je našim zmagovalcem prirejala neprestane ovacije in se divila njihovim divnim akrobacijam, ki so jih proizvajali v zraku. Ves čas je svirala vojaška godba. Komandant letalskega polka je priredil zmagovalcem na čast bogato večerjo.

Pogreb Vl. Gjorgjevića

Belgrad, 4. sept. m. Danes je bil pogreb Vladana Gjorgjevića, dolgoletnega predsednika srbske vlade in znanega politika. Pogreb je bil dokaz njegove priljubljenosti. Poleg kraljevega zastopnika, predsednika vlade in ministrov se je pogreba udeležil diplomatski zbor, odlični zastopniki belgrajske družbe in številno prebivalstvo. Pri odprtem grobu so govorili pomočnik zunanjega ministra dr. Bakotić, v imenu akademije znanosti Ljubo Pavlović, v imenu Rdečega križa dr. Alavpović in v imenu zdravnikov dr. Stefanović.

V decembru nadaljevanje pogajanj z Avstrijo

Belgrad, 4. sept. z. Trgovinska pogajanja z Avstrijo se do konca tega leta ne bodo nadaljevala, nego bodo ostale v veljavi dosežene odredbe in sporazumi, dokler se ne sklene nova trgovinska pogodba. Na obeh straneh se vršijo poizkusi za pripravo potrebnih predlogov, da bi se spori likvidirali na ta način, da nobena od zainteresiranih držav ničesar ne bi izgubila z novim stanjem, ki bi se imelo uvesti. Zelo je verjetno, da se bodo pogajanja v decembru nadaljevala.

Odhod ženevske delegacije

Belgard, 4. sept. AA. Nocoj ob 18.30 je odpoval v Ženevo na skupščino Društva narodov minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković s svojo soprogo. Dr. Marinković bo šel našega odposlanstva na tej skupščini. Ministra spremljajo dr. Ivan Perne, šef odseka v ministristvu za zunanje zadeve in glavni tajnik ministristva za zunanje zadeve in Kosta Pavlović, tajnik šefa našega odposlanstva.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta postavljena na predlog ministra financ po potrebi službe: za davčnega inspektorja v II. 2. v Celju Janko Stanić iz Brežic; za davčnega kontrolorja v II. 2. c Brežicah Karlo Grah iz Celja.

Belgrad, 4. sept. z. Dela na Majevici za iskanje petroleja se bodo preko zime ustavila. Doseženi rezultati niso izpolnili pričakovanj. Tu se petrolej nedvomno nahaja, vendar zelo globoko. Zato je treba dobiti za vrlanje nove stroje. Inženjerji so prepričani, da se tu nahajajo velike množine petroleja in da je to odkritje za našo državo velike vrednosti.

Belgrad, 4. sept. z. Finančni minister pripravlja zakon o banovinskem gospodarstvu. Ta zakon namerava urediti banovinsko budžetiranje.

Vrenje v Budimpešti

Praga, 4. sept. AA. »Prager Presse«, »Narodni osloboženec« in »Pravo lide« komentirajo budimpeštanske demantije. »Prager Presse« pravi, da socialna demokracija ni odgovorna za ekscese, nego da so ji vzrok oblastva. Madžarska ni ničesar ukrenila, da podpre brezposlene, ki jih je do 250 tisoč. Režim se naslanja samo na vojaško silo.

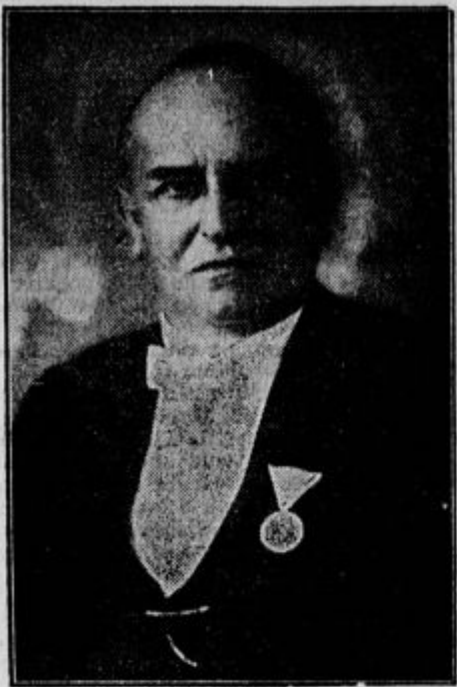
»Narodni osloboženec« izjavljajo, da se madžarska vlada sklicuje na pomanjkanje denarja, da ji ni treba izvajati socialne politike. Toda ta argument je izgubil prepričevalnost, odkar so rešeni procesi optantov, katerih zahtevam je bilo ugodeno v breme madžarskih reparacij. Vlada je našla sredstva, da popravi položaj lastnikov zemljišč, ki so bili obremenjeni z dolgi, ni pa znala podpreti privatnih podjetij z ugodnimi posojili. Vedno ima dovolj denarja za vojsko in ilegalne organizacije.

»Pravo lide« poudarja, da bo v sedanjih borbah madžarsko pleilstvo premagano, če se bo proti svojemu lastnemu narodu posluževalo sredstev, ki so dovoljena samo v vojni. Delavsko nezadovoljstvo dokazuje politično nesposobnost onih, ki kale mir v Evrpi s svojimi konspiracijami in intrigrirajo v korist Habsburgov, nočejo pa videti bede naroda, ker razpolagajo sami z velikanskimi zemljišči.

Preveč generalov

Bukarešta, 4. sept. p. V Romuniji se namerava znižati število generalov, ker jim ima Romunija več kakor Francija, tako da pride na 900 vojakov 1 general.

Franjo Rus o sebi

Ljubljana, 4. septembra.

Včeraj smo pisali, da bo imel splošno pri-
ljudni operni pevec g. Franjo Rus dne 20. t. m.
v operi slavoslovni večer in bodo njemu na čast
peli »Gorenjskega slavčeka«. Ob tej priliki smo, da
seznanimo še oni del naše javnosti, ki tega sim-
patičnega pevca morda še ne pozna, naprosili g.
Rusa za kratek razgovor o njegovih življenjski poti
in pevski karieri. G. Rus nam je pripovedoval:

Rodil sem se 1. avg. 1870 v Smartnem pri
Litiji. Že kot deček sem imel lep glas ter so me
znanci mojih staršev zato pogosto hvalili. Smart-
ninski učitelj in organist g. Barti je pregovoril mo-
je starše, da so me poslali v Ljubljano, kjer sem
se leta 1888. vpisal v Cecilijansko šolo. Bil sem
tako sprejet v franciškanski zbor, v katerem sem
pel vse šolsko leto. Moj učitelj Foerster, me je
povabil tudi v šentkriški zbor, kjer sem pel že
prvo leto solo pri raznih latinskih in figurativnih
mašah. Leta 1890. sem bil sprejet tudi v opero,
kjer sem pel solo v zboru in tudi male solistovske
partije. Opera je bila tedaj še v čitalnici v Selen-
burgovi ulici. 1892 se je opera preselila v novo
operno poslopje.

Kot solist sem vedno bolj napredoval in sem
pel naslednje solistovske partije v operah: Na-
bornega častnika v »Canebase«, Nikolaja v »Mor-
narji na krove«, Don Alveria v »Africanki«, po-
slanca v »Aida«, Naska v »Starem ženinu«, Remen-
dada v »Carmen«, Vaska v »Prenosišču v Granadi«,
Valentina v »Urhu, grofu celjskemu«, Ricarda v
»Ernanie«, sodnika v »Maskaradnem plesu«, Flavio
v »Normie«, Gastona v »Traviatu«, duduca in mla-
dega kmeta v »Halki«, Borsu v »Rigolietu«, Anto-
nija in mladega vrtnarja v »Carobnih gosli«, Smenderja
v »Veselih ženah Vindsorskih«, častni-
ka v »Mamselle Nitouche«, Alaksa v »Lepi Heleni«,
glasnika v »Lohengrinu«, Ruiza v »Trubadurju«,
vodjo glumačev v »Prodani nevesti«, Janka v »Vod-
njaku«, Maksa in Kiljana v »Carostrelcu«, Lorenza
v »Fra Diavolu«. Slike mojih zadnjih 6 vlog bodo
razstavljene v izložbah tvrdk Magdič, »Elite« in
Herzmansky.

Leta 1899. sem odšel, zaradi materialnih ne-
prikl., kot koralist v Djakovo. Tam sem deloval 7
let pri cerkveni glasbi, pa tudi v društvenem življe-
nju kot pevec. Vrnil sem se nato v Ljubljano, kjer
sem nastopal ves čas kot gost pri raznih opernih
predstavah deloma v solistovskih deloma v zbornih
vlogah. Po vojni, ko se je opera znova pričela, pa
sem kot prvi nastopil pri novem slovenskem gleda-
lišču, kamor me je poklicala uprava. Sedaj nasto-
pam večji del v zboru.

To je bila vsebina kratkega razgovora z g.
Rusom in obenem tudi kratek njegov življenjski
izraz. Iz raznih spisov, seznamov in tudi dokumentov,
ki jih je g. Rus nam izvil na dan, pa je bilo raz-
vidno, kako veliko pevsko delo je v svojem življe-
nju g. Rus izvršil. Še mnogo več, kot solistovskih
vlog, ima nastupiranih zbornih nastopov. Dober
del svojega dela pa je posvetil tudi cerkvenemu,
društvenemu in koncertnemu petju. Saj se je vsa-
sih pripetilo, da je g. Rus pel v enem dopoldnevu
kar pri treh mašah v treh različnih ljubljanskih
cerkvah.

Resnično, g. Rus ima zlasti pravico, da se ga
naša javnost sedaj spomni, posebno pa, da obišče
njegov slavoslovni večer v operi.

Tabor na Jesenicah

Jesenice, 3. septembra.

Narodne noše ne pozabite na blagoslovitev
novega prosvetnega doma na Jesenicah, na Mali
Šmaran. Sprejem g. knezoškofa ob 8.39 na kolo-
dvoru.

Tuji, ki žele prenočišča ali hrano vnaprej
naročiti, sporočiti brzojavno: Upravi »Slovenec«
Jesenice (telefon št. 14).

Sporod blagoslovitve slavnosti novega Doma
v dnevi od 6. do 8. septembra 1930 je:

V soboto 6. septembra ob 8 zvečer slavnostna
predstava narodne igre »Zlatorog« s petjem in
spremljevanjem orkestra.

V nedeljo 7. septembra ob 9 delavsko zboro-
vanje, ob 11 promenadni koncert pred domom, ob
3 popoldne, otroška akademija s spevoigro: »Si-
rota Jerica«, ob 7 zvečer, razsvetljava doma in
tanfare, ob 8 zvečer:

Oficielna akademija društvenih odsekov: 1. C.
Millöcker: Mladi mornarji, koračnica. 2. F. von Flo-
tow: Alessandro Stradella, overtura. 3. *** Slava
Prešernu, venec njegovih pesni. 4. *** Deklama-
cija. 5. Adamič: Zabužale gore. Hubad: Potkan
ples. Sattner: Vrba. Poje mešan zbor. 6. R. Eulen-
berg: Mlin v Črnem gozdu, idila. 7. H. J. Schneider:
Bogastvo ljubezni, overtura. 8. Govor. 9. Simbo-
lični nastop fantov in deklet. 10. Kronanje Device
iz Assumpcije.

V ponedeljek 8. septembra ob 7.39: Sprejem
gospoda škofa in gostov. Spreved pred domom, nato
tabor. Na taboru govore prof. Ivan Dolenc in
dr. Basaj. Po taboru sv. maša, pri kateri pojo dru-
ženi pevski zbori z godbo Foersterjevo mašo svete
Cecilije.

Po sv. maši: Blagoslovitev Doma Ob 3 po-
poldne na društvenem prostoru nastop sportnega
odseka, nato prosta zabava in raznovrstne igre,
godba, petje itd.

Velike količine odpadkov

odstranjujejo iz telesa ARTIN-dražeje z milim in
vanesljivim delovanjem. Dobiva se v vseh lekar-
nah za ceno 8 Din za škatlo.

Misli z misijonske razstave

Sloves naših odličnih misijonarjev Knoble-
harja in Barage narašča iz dneva v dan, o obeh pi-
šejo najplavnejši svetovni listi in ju poveljujejo
kot prava svetnika. V Ameriki se vedno in vedno
množe glasovi, v katerih je želja, da bi Cerkev
skoro dvignila Barago na oltar. Prav letos je praz-
novala Amerika stoletnico, odkar se je Baraga od-
deljal med Indijance v Ameriko. Ob priliki kon-
gresa naj se spomnimo te znamenite stoletnice tudi
mi. Zdelo se nam je, da najlepše počastimo njegov
in pa spomin Knobleharja, če oba pokažemo na
misijonski razstavi v njih delih in spominih, ki
sta nam jih zapustila.

Naj bi ne bilo Slovenca, ki bi si ne ogledal
te razstave in ki bi se ne zanimal za naša dva naj-
večja misijonarja. Kako spoštljivo vihra izpod stro-
pa častitljiva zastava, ki je spremljala Knobleharja
na ladji »Stella matutina«, koliko spominov čuva
zvon njegove cerkve, ki so jo nasprotniki Cerkev
porušili. V razvalinah je počival in čakal vstaje-
nja, dokler ni kot spomin na velikega pokojnika
poromal v Ljubljano v muzej. Mrtev je danes sicer
njegov glas, toda beseda misijonarja ni ostala mrt-
va. Njegova popolna palica počiva na razstavi in
molče pripoveduje o čudežnih romanjih misijo-
narja. Bila je navzoča pri izpreobrnjenih črncih,
romala skozi razpaljene peševine itd. Med kakš-
nimi ljudmi je živel Knoblehar, nam priča razne
puščice, ščiti itd. Vse to je za muzej poslal Kno-
blehar sam.

Ne pozabite pa ogledati si dragocenih spomi-
nov, ki govorijo za vsa stoletja o velikem delu mis-
ijonarja Barage. Knjige, ki jih je napisal, so večni
pomnik njegove ljubezni do Kristusa, pomnik pa
tudi njegove učenosti. Poleg molitvenikov, pisanih
v slovenskem in indijanskem jeziku, je tudi slov-
nica in slovar čepovskega jezika, ki se ga je te-
meljito in prvi naučil med čepovskimi Indijanci

v Severni Ameriki. Ohranjeni so tudi njegovi ško-
fovski paramenti, potna palica... Ne smemo pa
pozabiti, da je bilo Baragovo misijonarjenje tride-
setletno trpljenje, neprestano romanje med divjaki,
kjer se je postil, stanoval v raztrganih kočah, delil
miloščino, sam miloščine potreboval, se iz ljubezni
do Indijancev, da jih odvrne od pijače, sam vzdrž-
al vseh opojnih pijač in umrl v največji siroma-
ščini, četudi kot škof.

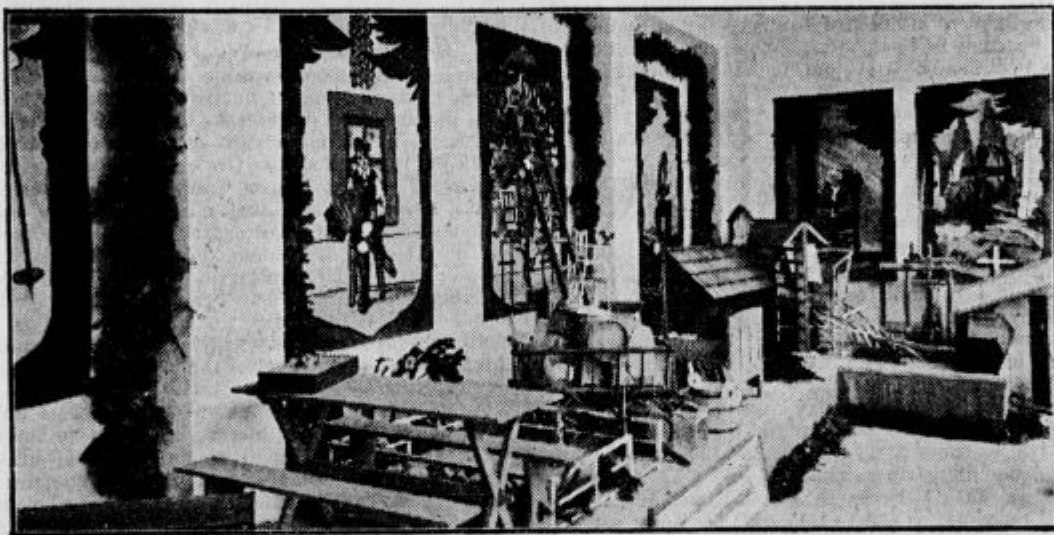
Pomislimo pa tudi, ko si ogledujemo razstavo
in vse te spomine Barage in Knobleharja, da je na
primer Knoblehar deset let učil v nezdruživih, pu-
ščavskih in močvirnatih pokrajinah Sudana, prepo-
toval vse nasebine, vzdržal najhujše napore, 17
misijonarjev je v tem času umrlo, sejal vero v Lju-
bezen, se postil in umrl na trdih tleh, da bi se
tudi v smrti približal zgledom spokornikov in svet-
nikov.

Oddolžimo se našim misijonarjem in če jih
nismo mogli podpirati za njih življenja, podpiraj-
mo misijonstvo sedaj. Naj ne bo Slovenca, ki bi si
ne ogledal misijonske razstave, in sicer zlasti v
dneh mednarodnega akademskega misijonskega
kongresa od 6. do 11. septembra.

Za udeležence kongresa je odobrena polovič-
na vožnja. Do Ljubljane kupite cel vozni listek, v
Ljubljani dobite v hotelu Mikliči nasproti kolodvo-
ra (glavnega) v biroju VII. Ciam legitimacijo, ki
stane 15 Din in ta vam daje pravico do brezplač-
nega povratka domov. Je pa hkrati tudi vstopnica
za vsa misijonska zborovanja.

Misijonska razstava je v paviljonu K na vele-
sejmu. Kdorkoli si jo je že ogledal, vsak prizna,
da mu je razstava šele nazorno pokazala vso po-
membnost misijonstva. Vstopnica za misijonsko
razstavo stane samo dva dinarja, dobrodošli so pa
prispevki za naše misijonarje v Indiji, v Kini in
Afriki.

„Od zibelke do groba“

Ena najlepših in najoriginalnejših zanimivo-
sti na letošnjem jesenskem velesejmu je nedvomno
oddelek, v katerem razstavlja mladi industrijalec
gosp. Hribar lesene izdelke svojega novo ustanov-
ljene podjetja. To ni brez vsakega reda in sistem
na kup vržena roba hladno računajočega trgovca
— to je kakor svojevrsten, intimno občuten ciklus
pesmi brez besedi. Razstavljalec je znal z redkim
umetniškim okusom — namesto kričeve, odurno
odbijajoče reklame — tem mrtvim lesenim pred-
metom podati nekaj globlji smoter in namen: ka-
kor da je trgovec-filozof vdihnil vanje košček svoje
duše.

»Les nas spremlja od zibelke do groba.« Nad
vse posrečena in učinkovita motivacija zbirke raz-
stavljenih predmetov.

Stopiš pred prvi razstavljeni izdelek, majhno
lično zibelko z rožnatimi okraski prečitaš napis
nad njo:

»Med petimi deskami: začelo se je...«

In že te s sugestivno silo zajame neka čudna, pre-
čudna tegoba daljnega sanjskega sveta. Mrtvi le-
seni predmeti zaživijo pred teboj kakor stari, ljubi
znanci iz davnine. Toneš nekam vase, postajaš ves
majhen in neobglen, v to svetlo zibko položen.
Nad teboj se po dolgem času spet skloni ona —
tvoja mati in se ti ljubeče nasmešne in ti zapoje
in te zaziblje kakor nekoč. Najpša, najbrezskr-
nejša življenjska doba. Čas, ko je ves tvoj svet:
dvoje božajočih rok, dvoje ljubečih oči in en sam
topel smehljaj — njen.

Leseni konjički, kravice in druge igračke:
nova doba, nova stopnja v miselnem in čustvenem
razvoju otroka. Sama živa radost, vrisk in smeh,

Krogla mesto plačila

Št. Peter pri Novem mestu.

»Slovenec« je prinesel v torek dne 2. t. m. iz
Novega mesta poročilo pod gorenjim naslovom, ki
pa je skoro docela netočno. Poročilo pravi, da je
vozil v nedeljo Ivan Kondrič, sin novomeškega iz-
voška, iz Novega mesta v Št. Peter nekega moža,
ki je prišel iz Holandskega. Pogodila sta se za 120
Din. Ko pa ga je pripeljal do Št. Petra, mu tuje
ni hotel plačati, pač pa mu je dal mesto plačila
kroglo. Tako v bistvu »Slovenec« dopis z dne
2. t. m.

Kaj je na stvari? Jože Rodič, 29 letni posest-
nik sin iz Ruhtne vasi 3, občina Bela cerkev, se
je minuli teden z drugimi izseljenci povrnil v Slo-
venijo. V nedeljo si je najel izvoška Ivana Kon-
driča, da ga za 120 Din prepelje iz Novega mesta
— ne v Št. Peter — marveč v njegovo rojstno vas,
ki je od Št. Petra oddaljena več nego Št. Peter od
Novega mesta. Rodiču je bilo na tem, da bi prišel
čimprej do svojih domačih. Njegov voznik pa, ki je
imel seboj za tovarišja neko dekle in nekega fanta,
je ustavil že v Ločni pri neki gostilni. Že tu se
je baje hotel Rodič ločiti od svojega voznika. Pri-
šedši v Št. Peter so spet ustavili pri Segulovi go-
stilni. Tu je prišlo na cesti do usodepolnega de-
janja. Najprej je nastal kreg, kdo bo plačal vino, Ro-
dič se je odločil, ura, da bi on plačal vso pijačo,
saj Kondričeva spremljevalca nista imela z njim
nobene zveze. Rodič se je hotel rešiti svojega voz-
nika ter se je odločil, da pusti svoja dva kovača v
Segulovi gostilni, on pa da gre poldrugo uro daleč
peš domov. Za prevoz v 6 km oddaljen Št. Peter
mu je ponudil najprej 50, nato 60 Din, Kondrič pa
je zahteval 100 Din. Ker mu Rodič ni hotel plačati
pretirane takse, je Kondrič dal en koveček z voza,
druga pa obdržal ter obrnil voz proti Novemu
mestu. Tu je potegnil Rodič samokres, zahtevajoč
tudi svoj drugi koveček nazaj. Ko se mu je začel
Kondrič bližati, je Rodič s samokresom v roki za-
kllical: »Tri korake od mene stran!« — Na gostilni-
čarjev opomin, naj orožje spravi, je Rodič to tudi

samo solnce in neskaljeno doživljanje svetlih strani
življenja.

Stolček, šolska tablica, računal — mladostno-
brezskrbni obrazek se za drobno gubo zresni, med
njim se kakor v prividu odpira nov svet.

Leseni čolni, avtomobili — obzorje se širi,
otrokovo hrepenenje se lovi med sanjskim svetom
in realnostjo; šola je vtisnila vanj svoj pečat.

Lesena kitar, plesišče — oči so zažarele s
prikritim plamenom, nekaj sladkega, vročega, ne-
strpnega je napolnilo srce. Še je blizu neoskrunje-
na lepota otroških let — a še bliže je spoznanje,
razočaranje in dvom.

Lesen voz, sod, rešeto, kuharnica, škaf, le-
stev, mladost se je povzpela na poslednji klin, je
zavržla brezplodne sanjarije in stopila na prag
življenja.

Hišica, v njej zakonska postelja, zunaj nje
Marijino znamenje, kozolec, vile, grablje, plug —
doba setve, doba dela, doba kruhoborstva in skrbi.
Mladostna pesem je že davno izzvenela, prve sence
stopaja na pot.

Kolovrat, naslonjač, na njem babica z molit-
venikom v roki, klečalnik — čoln življenja se je
zasidral v pristanu počitka in miru. Kar si sejal,
žanješ. Vse je že daleč daleč proč od tebe; samo
eno ti je še blizu: grob.

Lesena krsta s križem: med petimi deskami:
začelo se je, med šestimi deskami: končalo je
vse...

Tako preromaš v duhu še enkrat svojega živ-
ljenja vjugasto pot — in si hvaležen duhovitemu
razstavljalcu za nauk, ki ga sredi vsega tega hrupa
in vrvenja nisi pričakoval ...

M. K.

storil. Zdal je Kondrič hipno vrzel raz sebe su-
knjič, se zaletel v Rodiča ter ga z neznanako silo vr-
gel ob cestna tla. Vseh očividcev trdno prepričanje
je, da bi bil Rodič na mestu mrtve, ako bi bil pri
padeu prišel ob v neposredni bližini stoječi ka-
men-odbičaj. Izvošček je nato nasilno pokleknil na
Rodiča, segajoč mu v žep. V silobranu je Rodič
streljal na svojega napadalca ponovno, saj je po
tretjem strelu še klečal Kondrič na njem. Kondrič
se ni zgrudil in obležal nezavesten, kakor trdi no-
vomeški »Slovenec« poročevalec, marveč je še po
četrtem strelu stal na cesti nekaj časa, nakar je po
roko držan, sam stopil v kočijo. Nikakor ni res, da
bi bil Rodič pobegnil; res pa je, da je takoj po ob-
žalovanju vrednem dogodku krenil proti Novemu
mestu javit se pristojni oblasti.

Vsi šentpeterski očividci pripisujejo veliko
več krivde Kondriču nego Rodiču in sočustvujejo z
mladim fantom, ki je po večletnem bivanju v tuji-
ni, vrnivši se v domovino, skoro pred domačim
pragom prišel v to neljubo nesrečo.

Smrtonosni konjski udarec

M. Sobota, 3. septembra.

Včeraj popoldne so pripeljali v tukašnje bol-
nišnico 73 letnega starca Ivana Lukača iz Bakovec.
Njegovo stanje je bilo kritično in vodja bolnišnice
je odredil takojšnjo operacijo. Krog treh popoldne
je bila operacija izvršena. Starca to ni rešilo. Danes
je za vedno zatisnil oči.

Smrt je povzročil konj. Starca je neki kmet
iz Veržeja naprosil, da bi mu pomagal pri nalaga-
nju sena. Lukač se je proujni odzval. Med delom
je preveč približal konju, o katerem ni vedel,
da rita. Ko ga je žival začutila za seboj, je brcnila
in zadela starca v trebuh. Starac se je takoj zgru-
dil in si več ni mogel opomoci.

Lukača so mučili ves dan silne bolečine. Ker
je mislil, da ponoči bolečine ponehajo, ni iskal
zdravniške pomoči. Stanje pa je postalo vedno bolj
kritično. Radi tega so ga prepeljali v bolnišnico, a
kakor rečeno, bilo je že prepozno.

Gosti s severne meje

Včeraj popoldne je dospelo v Ljubljano 85
kmetov iz Apaske doline, da si ogledajo slovensko
kulturno in gospodarsko središče. Mnogi izmed njih
so prišli prvič v Ljubljano. Izlet je organizirala
tamošnja kmetijska podružnica. Gosti so imeli ob
2 kosilo v Delavski zbornici, nato pa so si ogledali
Ljubljano z Grada. Ob 5 so si razgledali po cen-
tralni vinarni in Šiški. Danes si ogledajo osrednje
mlekarno, mestno klavnico, trgovsko zbornico, mu-
zej, popoldan pa velesejem. Goste spremlja lju-
tomerski okrajni glavar g. Trstenjak. Gospodarske
naprave pa jim razkazujejo referenti kmetijskega
oddelka in Ljubljani, in sicer gg. ing. I. Zupančič,
ing. J. Skubie in g. J. Okorn.

V spomin vojščakom

Dobrepolje, 1. septembra.

Dobrepoljska fara in vsa dobrepoljska dolina
se vneto pripravljajo, da v nedeljo, dne 7. septem-
bra, dostojno počasti svoje pokojne rojake, padle
na krvavih poljanah. Odkrili bodo mogočen spo-
menik, ki ga je zasnoval domačin, umetnik, prof.
Fr. Kralj. Prostor za spomenik je bil po umet-
nikovi zamisli in želji izbran pred zvonom farne
cerkve, zato se je moral tamkaj izravnavati ves pro-
stor. Že lansko jesen so se domačini marljivo lo-
titi dela: moral se je podreti zid za novi dohod
k cerkvi, oba ostala dohoda skozi pokopališki zid
pa sta se primerno razširila, tako, da vodijo zdaj
k cerkvi tri široka, okusna stopnišča. V središču
teh dohodov stoji spomenik, mogočen, veličasten
umotvor, nad 7 metrov visok.

Spomenik je sestavljen iz treh popolnoma
samostojnih delov, ki pa vendar tvorijo čudovito
harmonično enoto. Spodaj zelena gomila, potem
kvadraten podstavek, lepa kvadratna plošča iz na-
brežinskega marmorja, v katero so vklesana imena
vseh padlih domačinov, skupaj 102 farana. Po-
daljšek podstavka omogoča stebel, spodaj ožji,
zgornaj bolj širok, v temno rdeči barvi. Na vrhu pa
stoji vojak v polni bojni opremi, držeč se z levico
za ranjena prsa, desnico pa dviga kvišku nad gla-
vo, pokrito z jekleno čelado, puška je revežu zdrk-
nila iz rok... Na pročelju podstavka so reliefno
izklesane velike številke 19—14 in 19—18, ki
oklepajo lepo izraženo podobo križa. Vsa imena
faranov so razvrščena v skupinah po vaseh, črke
so rdeče barvane, kot kri, ki je tekla v potokih iz
globoko krvavečih ran naših ljudi...

V stebel, ki se dviga nad ploščo podstavka,
je položil umetnik s tem, da ga je v vrh razširil
in mu dal rdečo barvo, globok simbol daritve živ-
ljenja, ki je hkratu izražena tudi v kipu vojščaka
vrh stebra. Steber je visok 3 metre, kip vojaka
vrh njega pa 2 m 50 cm. Ves spomenik je pa visok
nad 7 metrov. Po svoji veličini in izrazni moči
napravljajo kip vojščaka nepozaben vtis. V marmor
je vklesan eden izmed mnogih groznih prizorov
s krvavih bojnih poljan: smrtno zadet, pada vojak,
oči ima zaprte v bolečini, izraz obraza je poln
trpljenja in vendar je še v trpljenju lep, povečan;
vojaku vise ob pasu ročne granate, puška mu je
zdrknila k tlom, levica krčevito grabi za rano na
prsih, da so prsti upognjeni, žile in mišice pa izra-
zite in napete, desnica pa je dvignjena nad glavo
in skrčena v pest. Nič sanjavega ni na spomeniku,
nič brezpomembnega. Prizor iz strašne vojne je,
resničen, pretresljiv, ter s svojo grozo presuše
sleherno srce. Morda bo pogled na kip koga osup-
nil, a samo tistega, ki grozote vojne ne pozna; vo-
jaki iz strelskih jarkov ga bodo razumeli...

Mnogo je postavljenih spomenikov po domo-
vini, toda v nobenem ni menda tako silno, tako
lepo in do podrobnosti izražena misel daritve za
domovino. Ravno vsled tega je ta spomenik v
Dobrepoljah po svoji izrazni moči morda največji
v Sloveniji. Dobrepoljci so s tem spomenikom po-
kazali svojo veliko pietet do pokojnih bratov,
očetov, sinov, pa tudi veliko razumevanje za umet-
niška dela svojega velikega domačina umetnika
prof. Fr. Kralja.

Požar na Ježici

Ježica, 4. septembra.

Danes popoldne ob treh je začela goreti mala
šupica na vrtu posestnika Avbelj. Tam so se
igrali trije otroci, izmed katerih je menda eden
zažgal slamo, ki je bila v poslopju založena, nakar
se je požar hipoma razširil in so plameni žvižgali
tako tudi na sosedno poslopje mizarskega mojstra
Franca Stefelnja. To poslopje, že zelo staro, je bilo
krito s slamo in znotraj dobro založeno s senom,
slamo, stelo, drvmi in drugimi vnetljivimi snovmi.
Vsa letošnja krma je bila založena v poslopju pod
streho. Ognjeni plameni so hipoma obžigali vso
streho, ki je vasa pogorela. Tudi krma je čisto vsa
zgorela, dalje precej drv, stelje ter ves leseni del
poslopja. Gospodar je bil zelo malo zavarovan. Ško-
de je okrog 20.000 Din.

Gasit so takoj prihiteli domači ježenski ga-
silci, dalje gasilci iz Stožice s svojo novo motorno
brizgalno, ki je ob tej priliki prešla svoj ognjeni
krst, ter tudi gasilci iz Črnuče. Vsi napor in pri-
zadevanja vrljih gasilcev so bila osredotočena na ob-
varovanje sosednih poslopj, kar se jim je v polni
meri tudi posrečilo v teku dobrih dveh ur.

Mali Avbeljnov Tonček, ki so ga sumili, da
je bil z drugimi otroci tik pred začetkom požara
v šupici na vrtu, je že priznal, da je zažgal v šupici
slamo. Pokazal je tudi natlačeno kraj, kamor je
položil žveplenko.

Tatovi v Šmarjeti

Šmarjeta, 3. septembra 1930.

Dne 3. to je v sredo ponoči ob 2 so se poja-
vili tatovi v hiši g. Janka Karlovskega. Vsed ropota
so se domači prebudili in šli gledat. Našli so vrata
hiše na obeh straneh odprta in tudi vrata jedilne
shrambe. Ugotovili so, da so ukradli precejšen lo-
nece masti, spili 1 liter malinova in 1 liter vina.
Ako jih ne bi g. Franci, domačin sin prepodil, Bog
ve, koliko bi se odnesli. Kolikor se je v temi vi-
delo, so bili trije moški. Imeli so tudi kole v roki,
žežali so proti pokopališču. Kdo bi bili, ni znano.
Sumijo cigane, ker so se prejšnji dan z družinami
v treh vozeh pojavili v Šmarjeti.

★ Pri zastrupljenih, ki jih povzroči po-
kvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfin,
koka in opij, je uporaba naravne »Franz-
Josefa« grenčice zelo važno domače sredstvo.
Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri za-
strupljenih s svincem »Franz-Josef« voda ne
le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje,
marveč tudi učinkuje kot specifično protisred-
stvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekar-
nah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kaj pravite?

Zadnje je nekdo v »Slovenec« strašno v nič deval tiste poštnike. Cisto po kričici in brez potrebe je spraval novi mlad rod, če je med njim še kaj poštenstva. Jaz pravim: Poštniki so s staro slovensko tradicijo vred izginili izmed nas, zato se tudi ne izplača več o njih pisati. To so bili izrodki stare miselnosti, starih časov, ki se ne smejo nikdar več vrniti. In se tudi ne bodo!

Dari sem bral v kavarani duvnik »Jugoslovane«. Ker sem le skromen zasebni uradnik, ga nisem naročil, ampak ga berem le v kavarni, če me tja kdo zapelje. Mi namreč ne nese dragice. In se mi je izplačala tista kava, ki sem jo plačal. Poln novih misli sem danes, odkar sem prebral četrtkov »Jugoslovane« uodnik. Če ga kdo ni bral, ero nekaj zgoznenih idej e par steklih:

»Ko pa pozdravljamo napredek jugoslovanske misli, moramo pa tudi poudariti, da more jugoslovanski misli v resnici služiti samo tisti, ki ji je iskreno udan. Kdor bi postal pristav jugoslovanske misli iz spekulacije, ker vidi v tej misli ugodno konjunkturo, ta ni pravi pristav jugoslovanske ideje, ta ne more dobro delati za njen napredek. Kajti ta bo iskal v jugoslovanski akciji svoj dobiček, dočim zahteva jugoslovanska misel, da se ji služi požrtvovalno in z zatajevanjem vseh osebnih in drugih interesov.«

Da so te ideje nove miselnosti zajele ves »Slovenski Narod«, sledi iz tega, ker nekdo v tem listu »Jugoslovane« uodnik ponatiskuje in pristavlja, da ga podpisuje z obema rokama.

Da ne bo kdo rekel, da je dolžni gospod v »Slovenskem Narodu« to zapisal samo zato, da ne bi kdo o njem kaj slabega mislil, mu povem: Ne le »Slovenski Narod«, ampak tudi slovensko ljudstvo in ves slovenski rod je p vsem tem prepričan, da vremena Kranjem bodo se zjasnila. Od ene in druge strani se oglašajo, kakor vidite, najčistejši idealisti, goreti same nesebičnosti, ki so pripravljeni z vsemi silami delati za blagor mile domovine, do smrti pa pri tem prezirajo službe, nasloze, nagrade in časti.

Pa naj mi še kdo kdaj črhne o poštenikih!

Koledar

Petek, 5. septembra: Lavrencij; Justinijan, škof; Viktorin, škof.

Osebnosti

— Ban dravske banovine g. inž. Dušan Serenec odpušča danes v Belgrad na veliko vojaško proslavo, ki bo v soboto 6. septembra pri predaji novih zastav jugoslovanski vojski. Zato odpušča jutri v petek 5. septembra običajni sprejemi pri njem.

— Iz vojaške službe. Imenovan je za poveljnika torpiljarke »T 5« kapetan korvete Ivan Kobel, v rezervi je prevečen peh. podpolkovnik v pokojju Avgust Škabar in službe rezervnega častnika se razrešijo peh. poročnik Miroslav Benedik, zrakoplovni poročnik Vladimir Švint, peh. poročnik Miho Šajhan, peh. podporočnik Konrad Čič in peh. kapetan II. razr. Jakob Vulec.

— Iz železniške službe. Upokojeni so zvančniki II-1: Vogrin Ivan, čuvaj proge, progovna sekcija Zidani most; Šajhar Franc, čuvaj proge, prog. sekcija Maribor glav. proga; Stieglitz Peter, čuvaj proge, progovna sekcija Maribor glav. proga; Jernejčič Anton, čuvaj proge, progovna sekcija Zidani most; Gerdina Anton, čuvaj proge, progovna sekcija Ljubljana glav. proga; Čepan Jakob, čuvaj proge, progovna sekcija Ljubljana glav. proga. — Nameščen so za uradnike II-5: Hrovatin Franc, prometnik, Škofja Loka; za zvančnika II-3: Verščaj Franc, kretnik, Mirna; Jančič Martin, kretnik, Velenje; Jurič Viktor, kurjač, kurilnica Maribor; Topolšek Štefan, tovorni sprevodnik, Ljubljana gl. kol.; Drev Franc, premikač, Ljubljana glav. kol.; Grzetič Rudolf, skladišni desetar, Rakek; Drnovšek Anton, tovorni sprevodnik, Ljubljana, glav. kol.; Pleterski Jožef, kretnik, Tozur; Maselj Franc, tovorni sprevodnik, Zidani most; Pavlin Fr., premikač, Zidani most; Znidarskič Martin, kretnik, Zidani most; Jernejčič Franc, tovorni sprevodnik, Rakek; Greifoner Franc, tovorni sprevodnik, Zidani most; Selič Adolf, nakladnik, Zidani most; Zizek Franc, skladišni desetar, Maribor glav. kol.; Mehle Alojzij, tovorni sprevodnik, Ljubljana, glav. kol.; Štukič Josip, čuvaj proge, progovna sekcija Ljubljana gor. dol. proga; Blažina Štefan, čuvaj proge, progovna sekcija Novo mesto. — Za služitelja 2. skupine: Stelcer Franc, pisaniški sluga, Maribor glav. kol.

Vse šolske potrebščine in knjige

priporoča **M. Tičar, Ljubljana**
Šelenburgova ulica št. 1 — Sv. Petra cesta št. 6

Šolske vesti

△ Vojnik. Z odlokom ministra prosvete in kr. banske uprave se odslej, počenši s šolskim letom 1930./31., tudi na vojniški meščanski šoli ne sme več pobirati od gojencev nikakršna šolnina. Prizadeti starši, ki doslej niso mogli plačevati za svoje otroke visoke šolnine, se s tem obveščajo, da jih morejo naknadno vpisati v meščansko šolo Vojnik najkasneje do ponedeljka 8. t. m. do 12. ure. — Ravnateljstvo.

Novi grobovi

★ Smrt istrskega duhovnika-izgnanca. Iz Klanjca v Hrv. Zagorju: V frančiškanskem samostanu je 21. avgusta umrl star in zaslužen mož g. Franjo Marčič, istrski begunec in župnik v pokoji. Pokojnik je bil v Vranji (Istra) 28 let župnik. Po prevratu je moral pobegniti pred Italijani. Bil je star 75 let, bolehal je štiri leta na vodenici. Bil je jako priljubljen mož in izvrsten pridigar.

N. p. v m.l

Mala kronika

★ V nedeljo delavski tabor Sv. Križ nad Dravogradom. Govorita prof. Prijatelj: Jugoslovanska ideja in delavstvo in Josko Rozman: Delavska prosveta in gospodarstvo. Delavci in prijatelji delavstva iskreno vabljeni.

★ Poziv Jugoslovanske lutkarske zveze v Ljubljani. Pripravljali odbor Jugoslovanske lutkarske zveze poziva vsa društva, posameznike-ljubitelje lutk in lutkovne umetnosti, da se takoj javijo na naslov: Jugoslovanska lutkarska zveza, Boris Orel, Ljubljana, Jugobanka. To je v interesu društev in posameznikov, ki imajo lutkovna gledališča, in pa v interesu definitivne organizacije zveze. Prosimo vse pokrajinske liste, da to kratko notico ponatisnejo v svojem uglednem dnevniku ali časopisu.

★ Abiturijentom II. drž. gimnazije v Ljubljani iz leta 1905. naznanjam, da je radi belgrajskih svečanosti praznovanje 25letnice mature, ki je bilo odrejeno na 7. in 8. t. m., preloženo na soboto zvečer 20. in nedeljo 21. septembra t. l. — Dr. Vrtačnik Alojzij.

★ Elektrarna na Ljubljani. Vodopravna razprava glede zgradbe elektrarne na Ljubljani bi se morala vršiti pri banski upravi sedaj, v začetku septembra. Kakor pa smo izvedeli, se je ta razprava, ki bi bila zadnja pri banski upravi kot prvi instanci, odložila za nedoločen čas. — Dne 18. t. m. se vrši v Zirovici vodopravna razprava glede zgradbe elektrarne v savski soteski pri Mostah, o kateri smo že poročali. Interesna sta banovina, oziroma Kranjske deželne elektrarne in pa Kranjska industrijska družba.

★ Razpis Ferkovih dijaških ustanov. Kuratorji razpisuje za šolsko leto 1930./31. deset ustanov za mariborske srednješolce po 700 Din in devet za visokošolce po 1500 Din. Pravico do njih imajo v prvi vrsti sorodniki obeh zapustnikov (Felix in Pavlina Ferk), nato revni in nadarjeni dijaki in dijakinje, ki so rojeni in pristojni v rojstnem okolišču zapustnikov (Sv. Barbara v Slov. gor.), na-

dalje iz šentlenartskega in končno iz mariborskega okraja. Pri enakih pogojih imajo dosedajni stipendisti prednost. Opremljene prošnje je poslati do 15. septembra na Posojilnico v Mariboru.

★ Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani si dovoljuje tem polom vabiti za pristop k društvu in za ustanavljanje podružnic, kjer je to mogoče, s čemur bo olajšano društveno delovanje na polju varstva živali, ki je neobhodno potrebno. Vse tozadevne informacije daje rade volje društveni predsednik g. živinodravnik Franc Rebernak, Poljanska cesta 59. Članarina je minimalna, ter znaša letno 12 Din in enkratna vpisnina 5 Din. Društvo je zbralo že mnogo materiala, ki jasno dokazuje, da je položaj živali, ki prihajajo v stik s človekom, še vedno poln nerazumevanja, prekomernega izkoriščanja in trpinčenja, kar je za človeka skrajno ponižujoče. Društvo za varstvo živali radevolje in s hvaležnostjo priznava trud in požrtvovalnost mnogih, ki so skušali temu zlu od pomoči, v prvi vrsti velja to našim vzgojiteljem mladine.

★ Za zgradbo koč na Peci. Obveščamo, da se vrši v nedeljo dne 7. sept. in ponedeljek 8. sept. na malo Gospojnico sveta maša pred Uletovo koč na Peci ob 9 zjutraj. Sv. mašo daruje čast. g. prof. dr. A. Jehart, predsednik Aljaževskega kluba iz Maribora. Ker je to zadnja sv. maša, ki se vrši v letošnji sezoni na Peci, uljudno vabimo turiste in domačine, da v teh dneh še pohite k sv. maši v pristo naravo na Peco. Dnevi so še krasni in pogled raz Peco je čist in jasen. Na svidenje!

★ Tujski promet v Rogaski Slatini. Do 22. avgusta je obiskalo letos Rogaske Slatine 6353 tujcev, od teh 5265 gostov in 1083 pasantov. Od 12. do 22. avgusta je prišlo v Rogaske Slatine 563 novodošlih gostov in 75 novih pasantov.

★ Smrtina nesreča v Zibiki. Iz Zibike pri Šmarju-Jelšah nam poročajo o strašni smrtni nesreči, ki se je tu dni tam pripetila. Zupnja je slavlila proščenje in pri tem so fantje seveda streljali z močnjari. Pet močnjarev se je srečno izstrelilo, šesti pa je eksplodiral. Drobec močnjara je zadel v glavo 21letnega Franca Bračka in mu prebil črepijo. Bračko je bil takoj mrtev in je bila vsaka pomoč brezuspešna. Bračko je bil iz premožne družine ter je bil doma določen za gospodarja. Njegov stric Ciril Bračko je ugleden duhovnik v Mariboru. Smrt mladega Franceta Bračka je bila strašen udarec za starše in za vse, ki so ga poznali. Njegovo priljubljenost med prebivalstvom je dokazal tudi njegov veličasten pogreb, ki se ga je udeležilo izredno veliko število prebivalstva.

★ Skrajni čas je bil! — Pravkar smo dobili novi načrt stolnega mesta Ljubljane v merilu 1:10.000, ki ga je izdelal mestni gradbeni urad v Ljubljani. Načrt sta sestavila mestna geometra M. Černe in M. Tomšič, založila pa ga je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Skrajni čas je bil, pravimo, da je izšel ta načrt, saj smo v poslednjem času dobili toliko novih ulic, mesto se je razširilo in razvilo na vse strani, in odveč bi bilo govoriti o zadregah, v katerih je bil vsakdo, kdor je iskal kako novo ulico in ni bilo mogoče nikjer izvedeti zanjo. Novi načrt Ljubljane je pa izredno posrečeno.

Revmatične bolečine

v KOSTEH, MIŠICAH,

ČLENKIH

ZOBEH in GLAVI

odstranjanja zanesljivo

in naglo izdelek

„ALGA“ 1 steklenica Din 16.—

za masažo

Charles Gos — Prevel J. Gorlin:

Na Matterhorn

čez Zmuttski greben

(Nadaljevanje.)

Z ledom napolnjeni kuharlik sva pristavila k spiritojemu plamenu in Jan, kuhar, ker je slučaj tako nanesel, je moral premisliti, kako nama bo pripravil večerjo.

Ura je bila polna tihe, veličastne vedrine. Večer je napolnil, ves mlačen in poln prosojnih senc; z ametistno barvitostjo je potrosil rajdo gora. Oba sva se vseda in gledala. Nič več nisva govorila.

Tako blizu Matterhornove podlage sva bila, da nisva mogla videti vrha. Prav nad nama je ležalo široko kamenito pobočje, prerezano in nagubano z ozebniki in žlebovi; nosilo je belo perjanico snežnega grebena. Zgornji deli šipe so se oblikovali v silovit stolp, črn in prečeh, na redko poprskan s svetlimi snežnimi lisami, in od italijanske strani, od italijanskega grebena, ki je predstavljal eleganten in razkosan obris, so padali ledeni prepadi v globino, nad njimi pa so kipeli skalni lanci, polni preteče zmaličnosti. Nепrestano so tam drveli plazovi in kamenje v globine. Za razrezo Cola du Liona je sledil razkošno dvignjeni Dent d'Hérens. Strašna ledena gmeta, skoz katero so se vklepe pravilne rize visečih ledenikov, je odsevala v senci, kljub bledoti svojega večnega snega. Sklanjala se je globoko dol in se družila z belo ravnanjo Tienfennskega ledenika, čigar skrajni, najvišji robovi so se dvigali prav do naju.

Matterhorn in Dent d'Hérens. Nicesar ni bolj različnega kot prizor teh dveh gora. Če greš iz Zermatta naokrog čez Breuil, Valpelline in Col d'Hérens, potem misliš, da je cela vrsta vrhov šla mimo tvojih oči, dočim si v resnici krožil samo okrog teh dveh orjakov.

Če dospješ na Col d'Hérens, posebno po monotoniji Ferpécleske visoke ravni, te dojem, ki ga

prejmeš, zgrabi. Nad globoko zajedeno, samotno in ledeno dolino se dvigata Horn in Dent strahovito, liki dve nepremični sfingi: Horn kopen in gol, črn in razkosan — s svojo ostjo iz razklesane granita izziva nebo na boj; Dent, ki poklanja tišini tega zapuščenega sveta čudovito vitkost svojih ledenih robov, skoz katere se vlečejo plave žile, naguban kakor srebrn ščit, v katerega so vdeleni seraki, veličastno lepi, podobni krhkim kristalnim skulpturam, pa strašni kakor smrt.

Medtem, ko sva stopala proti bivaku, je toneče solnce zadnjikrat obsijalo vrhove. Zdaj je bila noč, zlo blede, negotova noč, ki je komaj mogla zabrisati zlato odseve, ki so še ležali na obzorju. Neka zvezda je svetila nekam rdečkasto. Zdelo se je, da se iz globine Zmuttske doline, odkoder se je valila temota senc, postavlja gosta noč po robu temu zlatemu plamenu, ki je bil vendar tako daleč in tako visoko.

Skale in ledeniške groblje so se zmrčile, sneg in led pa sta nasprotno pod črnim plaščem temine privzela videz čadaste lahkote. Ni bilo več mogoče vedeti, do kam so se dvigali zidovi gora in kje se je začel nebo. In pod zvezdami, ki so se potapljale iz enega obzorja v drugo, so spali veliki, blede ledeniki. Bili so podobni zamrzli površini kakega samotnega jezera. Mrmranje njihovih »podzemskih voda« se je dvigalo in polnilo tišino. Človek bi mislil, da sliši globoke utripe gorskega srca...

Nenadoma je prekršilo zamolklo, vztrajno vršenje nočni mir. Nasproti naju, za temnim zastorom, se je zrušil niz serakov na Dent d'Hérens. Plaz je divje zagrmel čez ledena pobočja navzdol, se razlezel po Tienfennskem ledeniku in tam umrl. Hrušč padca je počasi postajal slabotnejši, in je končno utihnil popolnoma. In zdaj spet ni bilo okrog naju nicesar več razen sanjavih glasov, ki so polnili tišino te noči...

Bridek mraz naju je stresel.

Nisva imela nič lesa, ker sva bila mnenja, da je ta luksuz v veleorju nekoristen in da predvsem

zelo obremenjuje. Pa vendar moram priznati, da bi oni večer kaj rad čepel ob svetlem, plapolajočem ognju. Morda bi zapela celo kakšno pesem in pri tem tiščala roke k ognju. Zdaj pa sva molčala. Svečana tišina, ki jo človek vselej najde v sebi od nekih urah svojega življenja, ko se samega sebe v polni meri zave, je oblikovala v nama neko globoko notranjo polnost. Potrebovala sva tega miru in počitka.

Ko sva se dvignila, da bi odrinila v votlino, je nenadoma vzplamenel nekakšen rdeč sij na drugi strani grape, v smeri proti Stockjevi. Drgetal je, se manjšal in nato ugasnil. Kdo neki je bil pri tem skrivnostnem plamenu, ki je ob tej uri po teh višinah blodil okrog? Tihotapski znak? Morda karavana, ki se je zakasnila v sestopu proti Zermattu? Nisva odgovorila, da bi ohranila senzacijo občutja, da se nahajava sama; sama in slaba v tej globini prepado, v tem nočnem niču, polnem oblik brez slehrne zveze, v tem kaosu grauita, več kot tritisoč metrov visoko...

Ali niste prepričani vi vsi prav tako kot jaz, da so molčeče noči veleorja prav tako lepe kot noči v puščavi ali na daljnem morju?

Najine priprave za bivač so bile kratke. Gorko sva se oblekla in, ko sva ležala zleknjena na pločah, sva odvila vrv in jo navila okrog nog. Nahrtnika sta nama bila za glavlje. Nato sva pozaspala, se s pleči uprla eden od drugega — bila so vsa okorela od mraza, ki je žetel iz te skalne dupline. Na vrhanu sva ležala in vlačili svod naju je pokrival z granitom. Vzladal je nizni zrak podzemskih duplin, ta vznemirljiva okorelost, ki domuje v skroviščih, odkoder je pregnana svetloba. Toda bila sva v varstvu dveh matterhornskih skal, in to nama je za srečo bilo popolnoma dovolj. Spala sva od vsega srca kakor dva otroka. In v tej noči se mi je sanjalo, da sem še otrok, in da ležim v svoji postelji, pokriti in postlani z mehkim platnom; moja mati se je sklanjala čezne in mi molila naprej božanske besede običajne molitve: »Ljubi Bog, stori, da bom pravi priden, bodi jutri pri meni, kakor si me tudi današnji dan varoval...«

no, vesno in natančno, istočasno pa tudi lično in okusno delo, ki bo — brez pretravanja — v okras »lehtnemu« jaynemu, trgovskemu ali obrtnemu lokalu, pa tudi stene zasebnega stanovanja ne bo kazil. V oglu načrta se nahaja tudi kartica, obsegajoča okoliško Ljubljano in Gorenjsko. — Toplo priporočamo vsakomur, da si brž nabavi novi načrt stolnega mesta Ljubljane, ki velja po komadu Din 15. — Seznan ule ter drugih podatkov je v tisku ter izide v najkrajšem času kot dopolnitev načrta.

★ Prepovedan tisk. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej komunistični list »Iskra«, ki izhaja v Čikagu.

★ S koleša padel in si zlomil roko. Iz Murske Sobotice: Poštni uradnik g. Puhan je v ponedeljek zjutraj sedel na kolo, da bi se peljal v urad. V naglici je pozabil pripeti kladence. Komaj je imel par metrov pota za seboj, mu je veriga ujela hlačnico. G. Puhan se je zvrnil in je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno roko.

★ V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 23 od 4. septembra t. l. je objavljena »Uredba o številu in vrsti oddelkov v državnih bolnicah«, dalje »Pravilnik o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili«, »Pravilnik o brezplačni in znižani vožnji na železnih in ladjah v državni eksploataciji«, »Pravilnik o terenskem delu tehničnih uslužbencev gozdarske stroke«, »Pravila o polaganju izpita in ljudskih in višjih narodnih šolah« in »Izprememba in dopolnitev v navodilih o pristojnosti za posle resora ministrstva za trgovino in industrijo I. štev. 36.413-O z dne 4. dec. 1929.

*

★ 7. septembra pridite na veliki mladinski tabor na Rodne pri Rogaski Slatini.

★ Če hočete spoznati delo slovenskih misijonarjev Knobleharja in Barage in njihovih naslednikov, ogledite si misijonsko razstavo v paviljonu K.

★ Pouk na Ant. Rud. Legatovem trgovskem tečaju v Mariboru je začel in ker so nekatera mesta prosta, se še vršijo vpisovanja. Maribor, Vra-zova ulica 4.

★ Šolske potrebščine kupite v prvovrstni kakovosti pri Iv. Bonac, Šelenburgova ulica. Velika izbira, najnižje cene, točna in hitra postrežba.

Naznanjam, da otvorim 6. septembra

ZOBNI ATELJE
na Bledu
Grajska cesta 182
BRÜCKNER LAMBERT

Kamnik

V sredo, dne 3. septembra t. l. ob 5 popoldne se je peljal z gornjega grada — od nadškofa dr. Jegliča — naš knezoškof dr. Gregorij Rožman in se proti večeru ustavil v Kamniku pred graščino na Zapricah, kjer mu je graščinski oskrbnik gospod Gerlovič takoj pokazal stanovanje gospoda Sumana in njegove gospe soproge, s katerima veže našega knezoškofa prisrčno prijateljstvo; znano je, s koliko ljubeznijo je gospod knezoškof vzgajal in vodil njiju sina, tragično ponesrečenega planinca — akademika Pavla Sumana. — Gospoda dr. Sumana zvažijo nesrečno mikavne planine vsako leto v svoje podnožje — na letovišče v zaprsko graščino, nekoč last njegovega iskrenega prijatelja dvornega svetnika dr. Schaeida. — Obisk visokega družinskega prijatelja je iskreno razveselil Sumanove, pa tudi vse, ki so videli oba otožna, stara — resnično potolažena.

Vrhnika

Konjem so repe porezali. V noči od sobote na nedeljo je bila izvršena večja in dobro organizirana tatvina konjskih repov po raznih konjskih hlevih, tako med drugimi pri tvrki Kunstelj, Gromu v Bajerju in Langvalterju na Stari cesti. Repi so bili porezani konjem prav pri žili. Storilec se niso na sledu, sum pa gre za tem, da je storilec odšel čez mejo in je imel pri delu za pomoč take, ki jim je položaj znan.

Mraz naju je zbudil in signal iz jame. Zunaj je še vedno ležala noč, bila pa je že bolj blede in bolj plava; na slabotnejšem lesketu zvezda in na ledenem vetru, ki je drvel nizko pri tleh, se je že dalo sluffiti, da svitanje ni več daleč. Cutila sva se kakor spremenjena, in medtem, ko je v kuhalniku grela čokolada, sva izvajala brez vsakega reda nekaj letovalnih vaj, da bi spravila uporno kri spet v kroženje. Izvedla sva še zadnje priprave. Navezala sva se. Svetilka je gorela. Cas za odhod je prišel.

V čisto kratkem času sva izgubila bivak izpred oči. Srce nama je burno bilo, bila sva kakor na begu. Za seboj sva pustila kup skal, ki ga je najina navzočnost za hip ozivila.

Mislil sem nazaj na enak odhod v tej isti okolič, ob koncu neke zvezdne noči, tej enake. Bili so štirje hrabri možje, ki jih je čudovito notranji nagon gnal proti špi: Mummery, Burgener, Petrus in Gentinetta. Njih skupne energije so premagale strahovite zapreke gore, na katero od te strani še ni bil dospel nihče. Tako se je zmagama Whymperja in Carrela pridružila še Mummeryjeva zmagga. Tudi on šteje zdaj med velike osvoboditelje gora. Kako brez pomena je prav za prav domišljavost nas alpinistov sedanjega časa, napram takim ljudem, saj smo mi prav za prav le epigoni. Samo oni so imeli zaslug, samo oni so prestali plameniči boj z goro, ki jo je branila pošast, pošast nepoznanega. Človek napreduje, pošast se umika. Človek pridobi en meter, pošast izgubi dva. Človek se dvigne ob enem oprimku, toda pošast stoji zravno in preži pri naslednjem prijemu na polici, v žlebu, v kaminu. Povsod je hkratu, strahovita in preteča. Toda človek se ne da zbežati in se dviga vedno višje. In na špi, na najvišjem oltarju, jo potepta smeje na tla, ponosen na svojo zmago.

(Dalje sledi.)

* Slaven angleški plezalec.

* Izborni domačin iz Valtournanche.

* Strm greben.

* Ledeni stolpi.

Ljubljana

Slovesen sprejem nove zastave 40. pešpolka

Ljubljana, 4. septembra.

V torek, dne 9. t. m. ob 10.06 se vrne v Ljubljano deputacija 40. pešpolka, ki garnizira v Ljubljani. Deputacija prinese s seboj svojo polkovno zastavo, ki jo dobi istočasno z drugimi polki dne 6. t. m. pri slovesnostih v Belgradu. Ta polk, kakor znano, do sedaj še ni imel zastave. Tukajšnje vojaštvo in narodna društva pripravljajo polkovni deputaciji in novi zastavi kar najslavnejši sprejem na glavnem kolodvoru. Prisotne bodo vse čete ljubljanske garnizije, vse vojaške in civilne obl-

sti. Deputacija je odšla v Belgrad z vojaško godbo, ki jo ves čas spremlja.

Z deputacijo 40. pešpolka se vrne v Ljubljano tudi deputacija 16. topničarskega polka in vseh sorodnih čet. Z njo se vrne tudi kolebarski bataljon, ki se kompletno udeležijo slavnosti v Belgradu pod vodstvom podpolkovnika Jakliča.

Istočasno se vrne v Ljubljano tudi deputacija 32. pešpolka s svojo novo zastavo. Ta pešpolk pa je garniziran v Škofji Loki in bo deputacija takoj nato nadaljevala pot v Škofjo Loko, kjer se vrši slovesen sprejem nove zastave.

Za Panevropo

Ljubljana, 4. septembra.

Panevropska ideja, ki si pridobiva po skoro vseh evropskih državah mnogo pristašev in postaja že pravo gibanje, je našlo tudi pri nas mnogo prijateljev. Svoji se vrši okoli 6 v dvorani zborovnice TOI ustanovni občni zbor ljubljanske organizacije panevropske unije. Prisostvovalo je zboru okoli 30 oseb.

Ustanovni občni zbor je otvoril s pozdravom vseh prisotnih predsednik pripravljane odbora minister n. r. Andrej Gosar, nakar je imel dr. Ferdinand Majaron izbrano poročilo o osnovanju jugoslovanske lige za Panevropo. Ta se je osnovala meseca junija v Belgradu. Predsednik je bilvi zunanji minister dr. Momčilo Ninčić, podpredsednik pa je poleg drugih tudi dr. Andrej Gosar. V odboru so od Slovencev dr. Metod Dolenc, dr. Ivan Šlekar, dr. Vladimir Ravnihar in dr. Ferdinand Majaron. Častni predsednik jugoslovanske lige za Panevropo je naš zunanji minister dr. Marinković. Častni odborniki pa so ministri dr. Anton Korošec, dr. Kosta Kumanud, dr. Stanko Švrljuga, Bogoljub Jevtič, dr. Frangeš, poslanik dr. Leonid Pitamice in kipar Ivan Mestrovic. Predsednik častnega odbora je dr. Korošec. Po poročilu dr. Majarona so bila prečitana pravila, ki poudarjajo, da je namen panevropske unije in organizacije v Ljubljani širjenje panevropske ideje v popolnem soglasju s panevropskimi unijami v vseh drugih državah.

Nato je bil izvoljen odbor ljubljanske organizacije: Za predsednika je bil izvoljen dr. Andrej Gosar, za podpredsednika dr. Vladimir Ravnihar in dr. Metod Dolenc, za tajnika dr. Ferdinand Majaron, za blagajnika dr. Ivan Šlekar, za odbornike pa: dr. Janko Breje, dr. Benković, dr. Windischer, dr. Ivan Cankar, dr. Milan Vidmar, dr. Ludovik Böhm, dr. Grossmann, dr. Perner in dr. Golja. Za revizorje pa so bili izvoljeni: Ivan Avenek, dr. Mirko Božić in dr. Matija Slavič.

KONCERT „LJUBLJANE“

v soboto, 6. sept. 1930

Začetek ob 20 v stolnici

Vstopnice po 20, 15, 10, 5 in 3 Din :: Predprodaja v trafiki hotela Union :: Na dan koncerta eno uro pred pričetkom pa pri obeh vhodih v stolnico

⊙ Tudi — jubila! Ta mesec obhaja tudi ljubljanski Monte Carlo pod tivolskim gozdom svojo — sedemdesetletnico! Zakaj bi pa kronist tega ne smel povedati v čast Monte Carlu, ki so ga že takrat, ko je stekla, prva železniška lokomotiva iz Ljubljane čez »moroste« proti Trstu (leta 1857.) ustanovili častiti penzionisti raznih »bran«. Naš mali Monte Carlo naj torej še mnogo let živi! (»Velfkega« so v Tivoliju pred štirimi leti itak zaprli.)

⊙ »Kopamo se.« Prejeli smo: K poročilu »Vič Kopamo se« je povedano, kaj vse počenja pri vodi podivjeni otroci. Tik kopališkega prostora pri Bonifaciji na Viču pa tudi kurijo otroci in peče koruzo, dim pa podi kopalce iz vode. S kurjavo pa lahko pri večjem vetru nastane kak požar, ker so v bližini tudi hiše in kozolet. — Na to posebno opozorimo policijo!

⊙ »Planke« po mestnih ulicah. V našem mestu se marsikaj »modernizira«, zlasti pri hišah, cestah in javnih nasadih. Olepšava je v preteklih 10 letih znatno in vidno napredovala, le smpatje so ostale še hibe, ki kaže notranje kakor zunanje lice mesta; to so »planke« ob prometnih ulicah in cestah in — nu da, — ob nezadostnih parcelah! Čuden »estetičen« okus: imajo nekateri gospodarji! Ali bi ne bilo bolje pa nič dražje, če bi ob takih zaplankanih kompleksih stala žična ograja na betonski podstavi in tudi trpežnejša bi bila! Tudi ta rubrika zahteva olepšanje!

⊙ Mestni okraji in — javna stranišča. V cellem mestu imamo za par sto ulic in 55.000 prebivalcev nič več in nič manj kot — 12 javnih stranišč (s kolodvorskima dvema, na peronu, vred). Pa Barje treba še izločiti, ker si to higiensko zadevo sami »urejajo«. Res: križ je v Ljubljani z napravo novih javnih stranišč, a potreba vpije vsak dan bolj po njih! Okoli tega perečega prasanja ho- dijo gotovi faktorji kakor okoli vrele kaše! Domač človek godrnja, tuji pa z glavo zmajujejo! Pa to še ni vse! Razne ozke ulice in parki bi vedeli o posledicah o nočnih in ranih jutranjih urah marsikaj povedati in — pokazati. Zatorej: Napravite stranišča, to zahteva higiena in tu ne pomaga nobeno elncanje!

⊙ Hodniki na Zabjaku. Med najbolj zapuščene ulice v mestu, za katere se je mestna občina najmanj brigala, je spadal gotovo Zabjak, kljub temu, da je tam precej prebivalstva. Končno se je mestna občina odločila, da naj s splošnim napredkom mesta napreduje tudi Zabjak. Včeraj so pričeli na Zabjaku postavljati ob levi strani hodnike, tako da bodo mogli iti peši v blatnem vremenu vsaj po hodnikih.

⊙ Nemoderna, na pol razdrpana lesena ograja obdaja še danes poslopje policijske stražnice na oglu Masarykove in Dunajske ceste, ki pač ne služi v olepšavo ondotnega kraja. Če še mora kakva ograja biti, naj se postavi z betonastimi stebrički, s kakršno ima železnica svoj svet ograjen! S to pa — proti!

⊙ Za časa velesojma se toči v gostilni pri »Majarončku« pristni Jeruzalemec po znani ceni.

⊙ Poskus samoumora. Včeraj okrog pol 10 dopoldne je skočila v bližini mestnega kopališča na Ljubljani v vodo 45letna Valerija. Ljudje so jo še ob pravem času potegnili iz vode, da si bila nezvestna. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico in je ženska sedaj že izven nevarnosti.

⊙ Dve tatvini denarja. Likarici Barbari Kavčič v Društveni ulici v Mostah je iz podstrešne sobice neznan tat ukradel znesek 310 Din. — Zasebnici Marijeti Otrin pa je na nepojasnjen način izginil v Zgornji Šiški znesek 300 Din.

⊙ Lekarne. Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Gledališki abonement

Gledališka uprava razpisuje abonement. Cene so naslednje:

Abonma se plačuje v osmih zaporednih mesečnih obrokih in sicer prvi obrok takoj pri vpisu, vsak nadaljnji obrok pa mesečno vsaj do 14. dne vsakega meseca. Gledališka uprava do- voljuje vsem državnim in samoupravnim urad- nikom tudi v letošnji sezoni pri podpisu abon- maja poseben popust.

Cene za polno vplačani abonma (v oklepaju cene za uradniški abonma) po obrokih: Loža v parterju št. 1—6 400 Din (345 Din); loža v I. redu št. 1—5 500 Din (390 Din); loža v I. redu št. 6—9 588 Din (475 Din); loža v II. redu št. 1—4 250 Din (200 Din); loža v II. redu št. 5 do 6 288 Din (225 Din). — Partnerni sedeži: I. vrste 150 Din (100 Din); partnerni sedeži II. do III. vrste 115 Din (90 Din); partnerni sedeži IV. do VI. vrste 110 Din (85 Din); partnerni sedeži VII.—IX. vrste 105 Din (80 Din); partnerni sedeži X.—XI. vrste 95 Din (75 Din). — Balkonski se- deži I. vrste 106 Din (80 Din); balkonski sedeži II. vrste 75 Din (55 Din); balkonski sedeži III. vrste 62 Din (40 Din). — Galerijski sedeži I. vrste 50 Din (38 Din); galerijski sedeži II.—III. vrste 40 Din (30 Din); galerijski sedeži IV.—V. vrste 30 Din (25 Din).

Uprava izrecno izjavlja, da razen abonma- jev ne bo nobeni uradniški skupini dovolila kakih posebnih popustov od dnevnih cen, zato vabi vse p. n. uradnike, da se poslužijo razpisa abonmaja, ki je izredno ugoden.

Abonmaji se bodo sorejimali v vezi dram- skega gledališča od torka 9. septembra dalje. Lanskim abonementom so rezervirani njihovi se- deži od torka do najkasneje četrta 11. t. m. Novi abonenti se sprejemajo takoj in sicer od torka do četrta na sedeže, ki v lanskim sezoni niso bili abonirani, od petka 12. t. m. do srede 17. t. m. pa sploh na sedeže, ki so v gledališču na razpolago.

Priglasila za abonma se sprejemajo v vezi dramskega gledališča vsak dan od 10. do 12. ure in od 3. do 5. ure popoldne.

Za letošnjo sezono je razpisanih pet abon- mavev: A, B, C, D in E. Vsak abonent dobi v teku sezone 38 predstav in sicer 20 dramskih ter 18 opernih in operetnih.

Kranj

Schiffererjeva pristava prodana. V torek, dne 2. septembra t. l. ob 11 dop. se je vršila v občinski pisarni javna dražba, na kateri je krajevni šolski odbor prostovoljno prodal ozna- čeno pristavo. Interes za to dražbo je bil, kot smo že enkrat poudarili, precejšen in se je pri dražbi zbralo 8 reflektantov-dražiteljev. Izkle- na cena je bila 80.000 Din. Ta vsota pa je na dražbi kar hitro rasla in se večala do prav- lepega zneska 200.000 Din, katerega je kot naj- višji ponudnik ponudil znani stavbenik g. Jo- sip Slavec iz Kranja, ki je tako postal novi lastnik pristave. Za podjetnika, kot je g. Slavec, ki razpolaga s tovrstnimi avtomobili in stavbe- nim materialom, bo prostorna pristava zelo ugodna za skladišča in podobno. Predstavlja pa ta parcela tudi prostor, kamor spada kakva ve- lika reprezentativna palača ali poslopje. — So- lidnemu, domačemu podjetju g. Slaveca, ki raz- polaga izključno le s slovenskim kapitalom, že- limo ob tej priliki najlepše uspehe.

Slovesen zamenjave starih polkovnih zas- tav z novimi jugoslovanskimi na rojstni dan Nj. Vel. prestolonaslednika kraljeviča Petra 6. septembra se udeležijo župan g. Pirč, ki je od- potoval v Belgrad v četrtek zvečer in se bo vrnil bržčas v nedeljo popoldne.

Pondeljokov sejem dne 1. septembra. Na trg je bilo prignanih: volov 130, prodanih 54, cena 3000—4000 Din; krav 48, prodanih 19, cena 1500 do 2500 Din; telet 6, prodana 2, cena 650—1900 dinarjev; junic 6, prodana 1, cena 2600—3000 dinarjev; bika 2, prodana 2, cena 4500—6000 di- narjev; konj 1, neprodan, cena 2000 Din; ovac 44, prodanih 12, cena 120—180 Din; koz 6, no- bena prodana, cena 250—300 Din; svinj 70, pro- danih 18, cena 300—1500 Din; prašičev 104, pro- danih 46, cena 300—1500 Din; na sejmu na Glav- nem trgu je bil promet zelo živahen, blaga vsa- ke vrste dovolj. Videti je da Kranj veliko kon- sumira živilskih potrebščin, obratno pa okoli- čani večinoma kupujejo predmete, ki jih doma ne pridelajo. Čim dalje bolj obiskan postaja petkov sejem za zelenjavo in mlečne izdelke na Glavnem trgu.

Cerkveni vestnik

Vodstvo stolnih Marijinih kongregacij v Ljubljani vabi vse članice, da se v čim obil- nejšem številu udeležijo prireditve mednarodne- ga misijonskega kongresa v Ljubljani v dne- h 6. do 11. septembra t. l. Se posebno se opo- zarja na misijonsko prireditev Ma- rijinih družb na Rakovniku, ki se bo vršila v pondeljek 8. septembra ob 16. uri.

Stolna kongregacija Kraljice presv. rožnega venca v Ljubljani ima svoj prvi redni shod v soboto 13. sept. t. l. ob navadni uri.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana«. Drevi ob 8 važna pevska vaja. Zadnja pred koncertom. Udeležba obvezna. — Pevovodja.

ELIDA za uspešno nego kože

Maribor

Someščani!

Drevi, t. j. na predvečer rojstnega dne Nj. Vi- sočanstva prestolonaslednika Petra ter na predve- čer zamenjave polkovnih zastav naše vojske se bo vršila po mestnih ulicah v znak radosti mestnega prebivalstva patriotska povorka. Letošnji rojstni dan prestolonaslednika Petra bo za našo državo zgodovinskega pomena, ker dobijo vsi naši jugoslo- vanski polki nove zastave, pred katerimi se bodo odslej borili za svojo domovino. V torek, dne 9. t. m., prispe z vlakom ob 11.36 iz Belgrada v Ma- ribor zastava našega domačega mariborskega polka ter se bo na kolodvoru vršil svečan sprejem nove zastave. Prosim vse prebivalstvo mesta Maribora, da v znak svojega veselja nad temi slovesnimi do- godki okraši svoje domove z zastavami ter da se v čim večjem številu udeleži nocojšnjega spreveda ter slavnostnega sprejema zastave v torek dopol- dne. V nedeljo, dne 7. t. m., se v Mariboru vrši tudi kongres jugoslovanskega narodnega delavstva, katerega se udeležijo delegati iz cele Jugoslavije, Čehoslovaki in tudi vestfalski Slovenci. Vabim prebivalstvo, da obdrži svoje hiše tudi pri tej priliki okrašene z zastavami. Načelnik: dr. Juvan.

Med nebom in zemljo

Prof. Strohschneider drži besedo: tudi obdrav- sko prestajajo je posetil ter razpel žico od bo- goslovja na dr. Franzovo hišo. V sredo ob šestih je bila prva predstava; v množicah so se zgnili Ma- riborki preko prostranstva Glavnega trga. »Drava« zasvira »Trauermarsch«, »Totenmarsch« začuješ od tu in tam; opazk brez konca in kraja. Na razen pasan- tov gredo, kolebarji in zakasnelih mazikantarjev, sploh na račun vsega, kar se pojavi v bližini in kar ni prof. Strohschneider. Potem pa lahka nevoznost, pričakovanje. Končno se iz strehe trnadstropne dr. Franzove hiše izluči pojav moškega: profesor Strohschneider. Še čuješ opazke. Prof. Strohschnei- der spregovori v nemščini in prso pozornost; spo- daj tolmači njegove besede v slobohrvaščini mena- žer. Nato pride od zgoraj znamenje s piščalko: »Drava« zasvira — prof. Strohschneider se z mla- dostno eleganco spusti na žico. Opazk je konec... Z lahno, prožno hojo odmerja korake po žici; po- tem pa: skoki, prednožke, ples — neke na sredini poklekne in daje godbi takt; na mah zgrni preko žice. Gledalci zastrme — toda prof. Strohschnei- der je obsedel z žico med nogami. In se smehlja pre- strašenim gledalcem... V trenutku se vzpne zopet na vrh in nadaljuje s programom. In balončki deset jih je, ki lete kvikuju; jedva štiri jih zgreši kralj- zračnih višav itd., itd. Zvečer pa je prof. Strohs- chneider pokazal Mariborčanom, kako je listno večerjati na žici. Mariborci so se pri tem seveda malce spogledali; druge besede niso našli nego prav iskreni: »Dober teks«.

⊙ Današnji komunistični proces bo posebno radi tega zelo zanimiv v svojem poteku, ker se ob- toženci vse svoje navedbe pri zasliševanju od strani tukajšnjega obmejnega policijskega komisarijata po- zneje pred sodiščem preklicali, v kolikor so se ti- kale priznanja tajne komunistične propagande po posameznih tajnih celicah v Studencih, Rušah in na Tezmem. V tem pogledu so se pred preiskoval- nim sodnikom zelo različno zagovarjali. Baš radi tega se je v vseh tukajšnjih krogih zanimanje za omenjeni proces še prav posebno stopnjevalo, tako da je pričakovati pri današnji obravnavi precejšnje udeležbe od strani občinstva. Obravnava prične ob pol devetih in se vrši v razpravi dvorani 53. Ob- ložbo zastopa namestnik drž. pravdnika Sever.

⊙ Tudi rezervni častniki se udeležijo no- cojšnje velike patriotske manifestacije, ki ji pri- redi tukajšnja Narodna odbrana v proslavo pre- stolonaslednikovega rojstnega dne in zgodovinske za- menjave polkovnih zastav. Zbor za rez. častnike je ob 18 pred Narodnim domom na voglu Tatten- bachove ulice, kjer se imajo javiti pri članu redi- telju. Ob tej priliki poziva Združenje članstvo, da se udeležijo dne 8. t. m. velikega narodnega slavlja v Št. Ilju.

⊙ Direktor magistratnih uradov J. Köchler se je vrnil z dopusta ter je ob uradnih urah strankam zopet na razpolago.

⊙ Mariborski časniki so si včeraj popoldne pod vodstvom načelnika okrajnega cestnega odbora Fr. Zebota ogledali gradbeno dela pri dupleskem mostu, ki se sedaj dovršuje. Koncem tega meseca bo most gotov in se bo začetkom oktobra vršila svečana otvoritev ter blagoslovitev novega mostu.

⊙ Na unisonki verandi se je v sredo zvečer pričel težkoatletski meeting »Železničarja«; v roko- borbi se je spoprijelo 15 parov, v boksu pa trije pari. Občinstva je bilo bolj malo, ker je istočasno proizvajal kralj zračnih višav na Glavnem trgu svoje vratolomščine in se je tamkaj zgnilo pol Maribora. Težkoatletski večeri »Železničarja« se prihodnji teden nadaljujejo.

⊙ Na Malo Gospojnico ostanejo trgovine na splošno željo mariborskega trgovstva cel dan zaprte.

⊙ Pri kongresu jugosl. plinarskega in vodo- vodnega združenja, ki se vrši dne 7. in 8. t. m. v Sarajevu in ki se ga poleg zastopnikov 13 plinar- v naši državi udeležijo tudi inozemski strokovnjaki, bo mariborsko mestno občino zastopal ravatelj mestne plinarne inž. D. Tomič.

⊙ Prihodnji četrtek se bo odločilo — glede uvedbe občinske trošarine za prihodnje proračun- sko leto. Omenjenega dne se namreč vrši redna seja občinskega odbora; glavna točka dnevnega reda je razprava o obd. trošarini, ki se je že pre- tresala na več sejah finančnega odseka.

⊙ Usodni padec. 70letni viničar Jurij Juder iz Brestrnice je spal na krmi pod streho; nasled- njega jutra se je bržčas radi teme spodtaknil in pa- del skozi odprtino na tla. Pri padcu si je polomil rebra in se pobil na glavi ter obrazu. Ponesrečeno- so prepeljali v tukajšnji splošno bolnišnico. Nje- govo stanje je zelo resno.

⊙ Cene morajo imeti vsi prodajni predmeti v izloženih oknih in drugod; te dni vršijo glede tega nadzorstvo po trgovinah organi tukajšnje- ga policijskega predstojništva. Z ozirom na to se je podala včeraj k nadsvetniku V. Keršovanu, pred- stojniku mestne policije, posebna deputacija tu-

kajšnjega trgovskega gremija, da se v navodilih policijskim organom točno določi, kateri predmeti se smatrajo kot luksuzni in kateri ne, da se bodo trgovci pri izobešanju cen vedeli ravnati.

⊙ Ljudje izginjajo... Od doma v Wolfovi 1 je izginil neznan kam 16letni Josip Jerič, sin že- lezniškega delavca Josipa Jeriča. — Ze prvega t. m. je odšla od svojega doma v Slovenski ulici 36 Helena Stolz, žena mizarskega pomočnika. Od tedaj se ni več vrnila. Izginila je neznan kam.

⊙ Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši v času od 17. do vključno 19. t. m. na tu- kajšnji vinarski in sadjarji šoli. Pouk je brez- plačen in traja dnevno od 9 do 12 ter od 14 do 17. Udeležbo je javiti z dopisnico ravnateljstvu šole najkasneje do 16. t. m.

⊙ Poučne novosti v Prosvetni knjižnici na Aleksandrovi cesti 6. Hildebrand, Reinheit und Jungfräulichkeit; iz zbirke »Der katolische Ge- danke« —; Soiron, Das Evangelium als Lebensform des Menschen; Herwegen, Lumen Christi; Przwara, Gottgeheimnis der Welt; Rademacher, Die Gott- sehnacht der Seele. Nadalje: Fiedler, Defensive oder Offensive? Eine Trilogie der kat. Aktion; Churchill, Nach dem Kriege; Trubeckoj, Smisl žizni in Solovjev, Duhovnja osnovi žizni.

⊙ Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6 v A-razredu opoldne in zvečer Din 8.50, v B-razredu Din 12.30, v C-raz- redu Din 14.30. Priglašajte se!

Celje

⊙ Avto je povozil v torek šestletnega Karla Kneza na državni cesti na Lavi. Fantek je pomagal porivati voz drv, ki ga je vlekla neka ženska, sto- pajoč tik ob cestnem hodniku na levi strani ceste v smeri iz Celja proti Levcu. V isti smeri je vozil avto neznanega lastnika, ki se je pravilno držal desne polovice ceste. Ko sta bila avto in vozček, katerega sta poleg Knezovega fantčka pomagala po- rivati še dva druga dečka, v isti višini ceste, je pridružil od zadaj z veliko naglico še drugi avto- mobil, ki je hotel na vsak način prvi avto prihiteti. Ko je napravil ovinek mimo prvega avtomobila, pa je zadel ob vozček in potegnil z blatnikom za se- boj tudi Koroščka, ki je zadobil pri tem hude po- škodbe. Na energično zahtevo očividcev je po- tegnil avtomobilist fantčka v bolnišnico, kjer so mu morali takoj zašiti rane na glavi. Najbrže ne bo mogel nekaj tednov zapustiti bolnišnice, kar je zani- tem bridkeje, ker se je ravno veselil, da bo šel danes prvič v šolo. Mesto, kjer se je nesreča zgo- dila, leži tako rekoč v celjskem predmestju, kjer je vedno dosti ljudi in nikakor ni pripraven pro- stor za prehitavanje avtomobilov. Ker pa je cesta tam ravna, bi moral avtomobilist vsakakor videti gručo otrok in počakati, da jih oba avtomobila pu- stita zadaj. Torej je bil za vozače sploh nesrečen dan, saj so prišle tudi še štiri ovadbe radi kršitve cestnega reda.

⊙ Misteriozen roparski napad pri belem dnevu. V nedeljo, 31. avg. t. l., ob pol 16 se je sprehajala za Confidentialjevo gostilno ob Voglajni s štiriletno deklico blagajničarka v Woggovi trgo- vini, gđc. Avrelja Bedrač. Nenadoma se je pojavil pred njo neznan moški, zagrabil gospodično z eno roko za levico, z drugo pa za grlo, jo vrغل na tla in ji skušal iztrgati zlato vratno verigo. Medtem pa so prihiteli k naapdenki dva gospoda in neznan dama. Drzni ropar je pobegnil, oba gospoda za njim, dama pa se je podvzela, da je spravila napa- denko k zavesti. Predno pa je prišla gđc. Bedra- čeva toliko k sapi, da bi se gospej zahvalila, je pa leta že odšla in zaman je čakala napadenka, da bi se vrnila tudi oba gospoda, ki sta tekla za ropar- jem. Z ozirom na ta dogodek, ki je bil pa prijav- ljen šele v četrtek, naproša tukajšnje policijsko predstojništvo, da se ona dva gospoda in pa gospa, ki so prihiteli na pomoč, zglašijo v svrhu natanč- nejše informacije takoj pri policijskem predsto- jništvu.

⊙ Prodaja bukovine iz mestnega gozda. Mest- na občina proda bukovino iz svojega gozda v Pe- čovniku, kolikor jo je določene za sekanje v teko- čem letu. Obenem sprejema tudi ponudbe za nakup bukovine v letu 1931. Prodaja se bo vršila dražbe- nim putem in se interesenti vabijo, da si pogledajo zadevni oglas na mestni deski.

⊙ Konservator g. dr. Stelc se je mudil včeraj v Celju in si ogledal ter fotografiral pred kratkim odkrite slike v opatijski cerkvi. Po izjavi g. kon- servatorja predstavlja zlasti starejša plast slik iz srede 14. stol. eno najkvalitativnejših del gotskega slikarstva pri nas.

⊙ O sporedu svečanosti ob prihodu nove za- stave 39 p. p. se je pečala seja vojaških in civilnih predstavnikov ter zastopnikov kulturnih društev, ki se je vršila v torek zvečer na magistratu. Za- stava dospe v Celje v torek 9. t. m. z osebnim vla- kom, ki pride ob tri četrta na 10 dopoldne. Mesto bo svečano okrašeno, pri sprejemu bodo poleg ce- lokupne celjske garnizije, vseh uradov in društev navzoči tudi učenci in učenke vseh celjskih šol, ki bodo z zastavicami v rokah tvorili špalir od kolo- dvora do vajošnice Kralja Petra. Za zastopnike društev bo določen poseben prostor pri kolodvor- skem izhodu.

Unec

Malo je manjkalo, da ni bil ob meji ubit tu- kajšnji mesar Šubic. Podal se je kake dve uri po- tem, ko so padli usodni strela na škofjanski cesti, s svojo ženo in otrokoma v gozdu, da bi našli pra- prota za semjo. Sicer je tudi on slisal okrog polde- od meje semje strela iz pušk, a je vendarle šel v gozdu, da si ga je sosed svaril. Izkaznico za voz dru- žino je imel v redu. Ko so prišli čez mejo, je skočil s klicem v slovenskem jeziku cerkneš: pre- denj miličnik z naperjeno puško, odpri zaklop in ustrelj bi ga bil, ko bi mu ne bil tega v zadnjem trenutku preprečil karabinjer, ki je prišel z milič- nikom in ki se mu je zadelo, da kak napadalec ne bo imel s seboj žene in otroka. Pa tudi še potem je hotel miličnik Šubica po vsej sili ustreliti; ko- naj so ga došli financii in karabinjer pomiril. Šu- bic pa je prepričan, da bi ostal na mestu mrtev, če bi ne bilo z njim žene in otroka.

Slovesno vstoličenje novega berlinskega škofa. Škof dr. Schreiber zapuša cerkev sv. Hedvike po pontifikalni službi božji. Dosedanji apostolski administrator v Berlinu dr. Schreiber je bil s papeško bulo imenovan za škofa. Nova berlinska škofija obsega Veliki Berlin in deželi Brandenburg in Pommern.

Andreejeva vrnitev v domovino

Parnih »Bratvaag« s k-stmi članov Andreejeve ekspedicije in topničarka »Michael Sars« sta pretekli terek preplula v Tromsø. Prebivalstvo je izredno spoštljivo sprejelo ladjo. Začasne krste s kostmi so takoj nato prepeljali v bolnišnico, kjer bodo švedski in norveški učenjaki preiskali trupla.

Potrjuje se, da manjka Andreejeva glava. Kakor poroča neki udeleženec nočne vožnje na topničarki »Michael Sars«, so izvedenci ugotovili identiteto Andreejevega okostja po obleki. Drugo okostje je najbrže

Prof. dr. Adolfe Hoel, znanstveni voditelj urada za Spitzberge, ki je polarnega raziskovalca Andreeja še osebno poznal, je s švedsko-norveško komisijo došel v Tromsø, kjer se je udeležil sprejema trupla Andreeja in njegovega spremljevalca.

Fraenkelovo. Tretja skupina kosti baje ni od Strindberga, marveč od severnega medveda. Potemtakem so tedaj Andreeja z gotovostjo spoznali. Vse kaže na to, da je Andree del časa živel kakor njegovi tovariši. Andreejev dnevnik obsega samo poldrugeto stran, in je nadaljevanje drugega dnevnika, katerega še niso našli. Pisava je popolnoma nečitljiva. Ladijski zapisnik, ki obsega čas dveh mesecev, kaže, da je vožnja z balonom trajala samo par dni. Naslov se glasi: »Opazovalna knjiga med vožnjo na saneh proti jugu.«

Parnik »Isbjörn« je s švedsko-norveško ekspedicijo priplul do Vitö, kjer bodo natančno preiskali teren, kjer so našli Andreejevo okostje.

Zanimive podrobnosti iz Andreejevega dnevnika.

Posebni poročevalec lista »Berliner Tageblatt« je imel v Tromsø razgovor z voditeljem ekspedicije dr. Hornom. Iz tega razgovora poroča »Berliner Tageblatt« naslednje zanimive podrobnosti:

»Medtem ko bo tu najdeni dnevnik,« je dejal dr. Horn, »dostopen šele, ko ga bodo strokovnjaki popravili, je cela observacijska knjiga dobro ohranjena. Skoro gotovo bo ravno ta knjiga vsebovala bogate podrobnosti, ki nam bodo pojasnile, katero pot so med obupnim bojem napravili raziskovalci čez led proti jugu in kakšna je bila njihova usoda na tem težkem pohodu za življenje.«

Cepprav so strani čez in čez napolnjene s številkami, vsebujejo več kakor samo date observacijske knjige; so obenem neke vrste dnevnik, v katerem so zapisane različne ideje, ki marsikaj pojasnjujejo. Za arktično raziskovanje bodo velike vrednosti. Za vse čase bodo pravi zaklad polarnega raziskovanja. Na par sto straneh, ki so med seboj sprijete in jih sedaj ločujejo drugo od druge, so pisane beležke, ki so še popolnoma čitljive. Ves dnevnik je pisan med vožnjo po ledu, ki se začelja pri 83. stopinji severne širine. To pomeni, da so se trije samo za silo opremljeni

može na dveh saneh pomikali naprej čez progo, ki znaša v zračni črti okrog 330 kilometrov. Treba je poznati samo Amundsenove izkušnje na plavajočem ledu med njegovo ponesrečeno ekspedicijo na severni tečaj, da razumemo, kako ogromne napore so morali prestati ti trije možje, preden jih je dohitela smrt radi izmučenosti.

Led je bil očitno nakopičen v velike griče, čez katere so morali raziskovalci s skrajno težkimi naporii vleči svoje sani. Pogosto so nastale v ledu razpoke, ki so vrgle može iz njihove smeri. Pogosto je najbrže led tako močno plaval v drugo smer, da so bili naporii celih dni izgubljeni. Če nizko računamo, moramo reči, da je bil pohod čez led 400 kilometrov dolg.

Dne 11. septembra 1897 se je Andreejev zračni balon dvignil na Spitzbergih proti severu. Dr. Horn je mnenja, da je ekspedicija šele decembra meseca prišla na Beli otok. Najmanj dva meseca so se morali boriti proti ledu, da so zopet prišli na trdna tla. »Ali ta tla«, pravi dr. Horn, »ta majhni, pusti prostor sredi plavajočega ledu je moral strašno razočarati raziskovalce in uničiti vse njihove nade. Najbrže so bili njihovi pravi cilj Spitzbergi.«

Junaški humor.

Dr. Horn nadaljuje: »Naporii Andreeja in njegovih tovarišev zaslužijo tem večje občudovanje, če pomislimo na predpogoje, ki so jih morali izpolniti. Jaz bi jih primerjal z znamenitim Nansenovim potovanjem čez led v letih 1893 do 1896. To potovanje je bilo sicer daljše, pa je bil Nansen boljše opremljen in je imel v začetku tudi pse.

Značilno je veselje do življenja, ki se odraža iz knjige. Semtertja so posejane tudi šale. »Repas pendant le voyage« (obed med potovanjem), piše Andree v tej sicer čisto švedsko pisani knjigi o jedeh, ki so jih zadržili posamezne dni. Prvega dne se glasi: »Medvedja šunka s čokolado in čajem«. Semtertja so napisane tudi pripombe glede provijanta.

Septembra meseca so napisane celo misli o bližnji vožnji z balonom. Z nezlomljivo voljo piše tu Andree: »Načrti za bližnjo ekspedicijo.« Tehnični podatki, ki so tu zabeleženi, so praktično že davno prekošeni, vendar pa je njihova vrednost kljub temu neminljiva, ker pričajo o silni volji, živeti in ustvarjati, katero so Andree in njegova spremljevalca imeli očitno še v teh poslednjih brezupnih dnevih. Ta knjiga s svojimi suhimi številkami bo ostala za vse čase velik človeški dokument.«

Požorišče na tovornem kolodvoru v Hannoveru, kjer je zvečer 30. avgusta izbruhnil ogromen požar, ki je vpepelil 150 deloma z raznim blagom naloženih vagonov.

Moderni slepar

Budimpeštanski policiji je padel v roke 23letni Josip Farago, ki so ga mnoge policije zaman iskale že dve leti. Farago se je izdajal za sina bogatega veleposestnika in je lovil svoje žrtve na izviren način. Najel si je kje sobo in se je gospodinji izdajal za imovitega veleposestnika. Potem je pogledal okoli po hiši, če ni morda kje kako dekle, zrelo za možitev. Če jo je našel, ji je takoj pričel dvoriti, naslednjega dne pa je že zaprosil starše za njeno roko. V kratkem času je od svojega tasta izvabil ves denar, kar ga je mogel dobiti. Potem je seveda brez sledu izginil. Razen tega je Farago tudi ropal stanovanja najemnikov, ki so bili na potovanju. Potem se je združil z nekim beračem, katerega je predstavljal za bivšega slavnega virtuozna na violino. Skupno sta prosjačila po ulicah in si potem denar delila, pri čemer je dobičen del seveda spravil Farago. Sedaj pa je vendarle policija napravila konec sleparijam tega nadebudnega mladeniča.

Tisočletna drevesa

V francoski vasi Alouville (izg. Aluvil) stoji star in izredno velik hrast. Leta 1896. je tamkajšnji župnik dal napraviti v njegovem deblu kapelico, ki je še danes ohranjena. Drevo mora biti staro najmanj tisoč let. Tudi v Normandiji, istotako na Francoskem, imajo velikanski hrast s kapelico v deblu. To meri devet metrov v obsegu. — Zelo stara drevesa so cedre na Libanonu. Naravoslovci pravijo, da imajo najstarejše cedre več tisoč let. Danes pa so že silno redke. — V Ameriki rastejo tako zvane sekvaje, ki dosežejo nenavadno višino — angleški učenjak je zmeril eno, ki je bila visoka 123 metrov — in dolgo življenje, ki se raztegne lahko v tisočletja. Kaj je človeško življenje v primeri z življenjem teh dreves!

General Allen, bivši vrhovni poveljnik ameriških čet v Porenju, je 31. avgusta v starosti 71 let umrl. Bil je na obisku pri nemškem poslaniku v Washingtonu, kjer ga je zadela kap.

Tanki v prihodnji vojni

Ob italijanski meji so imeli Francozi velike vojaške meje. Tanke, to je neke vrste oklopne avtomobile, ki se pomikajo na velikanskih verigah, so spravili Francozi čez skoro 3000 metrov visoke grebene. V tankih je prostora za več mož in za strojne puške. Ti tanki vozijo s hitrostjo navadnega avtomobila in strokovnjaki računajo, da bodo v nekaj letih dosegli hitrost 150 km na uro. V prihodnji vojni se bo vojak kar v tanku peljal v nasprotni tabor, če mu ne bo sovražnik podkuril s težko granato.

Srečen zakon.

»Moja žena je zelo skrbna zame, vsak večer me takoj sezuje.«

»Ko prideš iz pisarne?«

»Ne, ko hočem iti še enkrat z doma.«

Zenska olimpijada v Pragi se vrši ta teden. Prišle so sportnice iz vsega sveta. Na sliki vidimo skupino Japonk. Čisto na desni je dr. Kinoshita, ki vodi skupino, poleg njega pa je gđ. Hitomi, najboljša tekalka in skakalka Vzhodne Azije.

Anny Johnson kandidira

Iz Londona poročajo: Izdajatelj lista »Daily Mail« lord Rothmere je ustanovil na Angleškem novo stranko britanskega imperija. Pred kratkim je ponudil svetovno znani letalki Amy Johnsonovi, ki se je pred kratkim vrnila s svojega uspešnega poleta v Avstralijo, kandidaturu za izpraznjeni mandat v mestni četrti Brownleyu. Amy Johnson je ponudbo sprejela in bo imela v naslednjih dneh svoj prvi volilni shod. Časnikarjem je mlada letalka izjavila, da se bo borila za pravice mlade Anglije. Ker je mlada letalka silno priljubljena, je brez nadaljnega možno, da bo v svojem okrožju dobila največ glasov. V tem slučaju ji bo brez dvoma odprta pot navzgor.

— PEGE —

odstrani tako, in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga »Cosmochemia, Zagreb, Smečkovska 23. Telefon 49-97

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 5. septembra: 12.00 Sprehod po šumarski razstavi: lesno-obrtni oddelek, razlaga dr. Dular, ravnatelj velešejma — 12.30 Plošče — 13.00 Časovna napoved, borza — 13.30 Iz današnji dnevnikov — 18.30 Koncert radio orkestra — 19.30 Gospodinjina ura, gđ. Cilka Krekova — 20.30 Orgleski koncert Matija Tomca. — 21.00 Samospeve poje g. M. Jelačin, nato poje g. Tone Petrovčič narodne pesmi s spremljevanjem orkestra. **Sobota, 6. septembra:** 8.30 Prenos iz Banjice pri Beogradu: Predaja polkovnih zastav. — 12.30 Plošče. — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Koncert radio orkestra — 19.30 Tedenski pregled. — 20.00 Prenos iz Beograda. — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Prenos z Bleda (Erich Herse).

Drugi programi

Sobota, 6. septembra.

Beograd: 9.00 Prenos službe božje iz Saborne cerkve. 10.00 Prenos parade iz Banjice. 17.05 Popoldanski koncert radio kvarteta. 17.30 Koncert mladinskega zbora. 18.00 Koncert zabavne glasbe. 20.00 Prenos opere iz belgrajškega narodnega gledališča. — **Zagreb:** 12.30 Opoldanski koncert na plošče. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.40 Plesna glasba. — **Budapest:** 19.00 Prenos iz studija, nato koncert cig. glasbe. 22.25 Zabavni koncert. — **Dunaj:** 15.15 Popoldanski koncert. 17.40 Mozartove klavirske sonate. 20.05 »Kater Lampe«, komedija, nato večerni koncert. — **Milan:** 17.00 Plošče. 19.30 Večerni koncert zabavne glasbe. 20.40 Komedija. 21.15 Pester koncert zabavne glasbe, nato koncert zabavne glasbe do 24.00. — **Praga:** 17.00 Popoldanski koncert ork. 19.35 Šlagerji. 20.00 Koncert na kitaro. 20.20 Zabavni koncert. 23.20 Plesna glasba. — **Langenberg:** 17.30 Večerni koncert. 20.00 Veseli večer (koncert); nato plesna glasba. 24.00 Mojstri jazz (plošče). — **Rim:** 17.30 Popold. koncert ork. 21.00 Veliki koncert zabavne glasbe. 23.00 Plesna glasba jazz orkestra. — **Berlin:** 16.30 »Razbiti vrč«, veseloigra, H. v. Klurt. 17.30 Koncert radio orkestra. 20.00 Koncert godbe na pi-hala, nato plesna glasba do 0.30. — **Katovice:** 16.20 Plošče. 18.00 Concert. 20.15 Lahka glasba. 23.00 Plesna glasba. — **Toulouse:** 18.00 Ples, glasba. 18.25 Pesmi. 19.00 Zabavna glasba. 19.40 Zabavni koncert. 20.15 Violinski koncert. 21.00 Koncert operetne glasbe. — **M. Ostrava:** 17.00 Popoldanski koncert ork. 18.00 Plošče. 19.35 Šlagerji. 20.20 Zabavni koncert. 21.00 Ljudski koncert. 22.25 Zabavni koncert. — **Leipzig:** 16.00 Koncert radio orkestra. 19.00 18 plošč. 21.00 Zabavna glasba. 22.20 Plesna glasba.

Na jesenski razstavi

Tudi kupčija se razvija

Na gozdarsko in lovsko razstavo prihaja vedno več obiskovalcev. Prihaja vedno več tudi trgovskih interesov. Izmed odličnih gostov, ki so doslej obiskovali prireditve, moramo omeniti, da je bil včeraj v Ljubljani in na razstavi mehikanski konzul dr. Rudolf Vögeli iz Belgrade. Podrobno si je ogledal razstavo, katere okusni in zanimivi aranžma je pohvalil. Posebno se je zanimal za parjeno bukovino, ki bi prišla v poštev za izvoz v Mehiko, kamor se izvažajo mnogo severnoevropskega lesa. Mehikanski konzulat v Belgradu je pripravljen dati našim izvoznikom vse informacije glede predmetov, ki bi prišli v poštev za izvoz v Mehiko.

Kakor smo že omenili, prihaja na razstavo vedno več trgovskih interesov. Začele so se sklepati tudi že kupčije. Zaključke zaznamuje posebno pohvaljena stroka. Nadalje se prodajajo tudi avtomatske tehnične, stroj za obdelovanje lesa, stroj za testo, cementni izdelki in mozaični tlakovi. Raznolikost obrtniških izdelkov na velesojmu je tako velika, da imamo na primer samo mozaični tlakovi 42 vrst raznih vzorcev. Naše strugarske dokazuje, kako lepe predmete lahko izdelujemo s preprostim strojno orodjem: okvire, nastavke, obešalnike, karnise, lustre itd. Domače izdelovanje šablon za črtilnikarje je že tako razvilo, da nismo več navezani na uvoz.

Naš najmanjši lesni proizvod, ki ga izvažamo, je poleg vžigalce gotovo zobotekniški izdelan na roko. Dolenjske družine zaslužijo lepe denarje in se ta naš proizvod lepo spravlja v denar po Italiji, Avstriji, Nemčiji in Švici. Pa je tudi lepo etuiran v raznih škaflićah v najrazličnejših velikostih. Tudi za ribniške izdelke je veliko interesa. Posebno gre miniaturna kuhinjska roba. Ponos Strojnih tovarn in livarn je njihov stranski jermen, za katerega je veliko interesov. Prodaje so se vršile tudi pri kmetijskih strojih in v kovinskih izdelkih.

Zborovanje gozdarjev

Redna glavna skupščina J.S.U. se vrši v dne od 6. do 9. t. m. v Ljubljani. V soboto dne 6. septembra ob 10 oz. 11. bo imela podružnica Ljubljana odborovo sejo in redni občni zbor v dvorani Delavske zbornice, ne v dvorani magistratne posvetovalnice, kakor prvotno razglašeno, (in od 16 istotam pa glavna uprava svojo sejo).

V nedeljo 7. septembra ob 10 bo v dvorani Kazine svečana otvoritev glavne skupščine in predavanje g. ing. Lupše o gozdovih in lovu v Sijamu. V ponedeljek si bodo zborovalci ogledali gozdarsko-lovsko razstavo in v torek 9. septembra se vrši izlet skozi gozde Kamniške korporacije v Kamniško Bistrico.

Gozdarjem, predstavnikom zelene stroke iz naše prostrane države, ki bodo te dni obiskali belo Ljubljano, kličemo iskreno »Dobro nam došli«.

Borza

Dne 4. sept. 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so bili tečaji nekoliko čvrstjeji z izjemo Dunaja, ki je popustil. Promet je postal radi nastopajoče jesenske seziže znatnejši, zlasti pa v devizi Newyork. Kakor običajno je bilo v devizi Trst zaključeno privatno blago, v ostalih zaključenih devizah pa je krila potrebo Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2272 bl., Berlin 1344.50—1347.50 (1346), Bruselj 787.74 bl., Budimpešta 988.78 bl., Curih 1095.90 bl., Dunaj 795.50—798.50 (797.—), London 274.44 bl., Newyork 56.195—56.395 (56.295), Pariz 221.76 bl., Praga 166.95—167.75 (167.35), Trst 294.20—296.20 (295.20).

Zagreb. Amsterdam 2272.— bl., Berlin 1344.50 do 1347.50, Bruselj 787.74 bl., Budimpešta 987.78 do 990.78, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.50 do 798.50, London 274.04—274.84, Newyork 56.195 do 56.395, Pariz 220.503—222.503, Praga 166.95 do 167.85, Trst 294.222—296.222. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 10.438.000 Din.

Belgrad. Berlin 1344.50—1347.50, Budimpešta 786.24—789.24, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.50 do 798.50, London 274.04—274.84, Newyork 56.195 do 56.395, Pariz 220.75—222.75, Praga 166.95 do 167.75, Milan 294.15—296.15.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.30, Atene 6.68, Berlin 122.83, Bruselj 71.875, Budimpešta 90.225, Bukarest 3.071, Carigrad 2.4425, Dunaj 72.275, London 25.0375, Madrid 54.50, Newyork 514.675, Pariz 20.2325, Praga 15.275, Solija 3.73, Trst 26.955, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.85, Stockholm 138.30, Oslo 137.85, Helsingfors 12.9525.

VREDNOSTNI PAPIRI

V Ljubljani je bila danes zaključena Stavbna družba po 40.

Tržišče državnih papirjev je bilo danes brez prometa, tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni. V bančnih papirjih so bili zaključki v delnicah Poljo in Jugo banke, nadalje Prastedione po čvrstih tečajih. Tudi industrijski papirji so brez zanimanja, kajti do zaključka je prišlo le v delnicah Trboveljske po nekoliko višjem tečaju. V ostalem ni izpremembe.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97.30 bl., 7% Bler. pos. 87.25 bl., Celjska pos. 100 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastedione 925 den., Kred. zavod 170 do 180, Večve 124, Stavbna zaklj. 40, Šešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88.25—88.50, agrari 55—56, vojna škoda ar. 438.50—439, kasa 438.50—438.75, 12. 438.50—439.50, 8% Bler. pos. 97.25—97.75, 7% Bler. pos. 86.375—86.75, 7% pos. Drž. hip. banke 85.50—86, 6% begl. obvl. 76—77. — Bančne delnice: Ravna gora 74 den., Hrvatska 50 den., Katolička 30 den., Poljo 56—56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191.25—192, Jugo 77.50—78 (78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 65 den., Narodna 8.050—8.250, Obrtna 36 den., Prastedione 915—925 (925), Etno 155—165, Srbska 168 den., Zemaljska 130—133, Industrijske delnice: Nar. sum. 25—30, Guttman 150—160, Slaveks 60 den., Slavonija 200den., Našice 1100—1200, Danica 46—102, Pivara Sar. 165—190, Drava 210—250, Sečera Osjek 309—311, Nar. ml. 20 den., Osl. ljev. 180 do 205, Brod. vag. 100—110, Union 120—135, Večve 128 den., Isis 39—45, Ragusea 398—405, Oceania 210—225, Jad. plov. 502—515, Trboveljska 397 do 399 (399), Cement Split 300—400.

Belgrad. Narodna banka 8.120, 7% inv. pos. 90—91.10, agrari 56—56.50, vojna škoda 413, 9. 455, 12. 463, 7% Bler. pos. 89.25—89.50, 6% begl. obvl. 77.25—77.75.

Notacije državnih papirjev naših v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 86.125—86.75, Newyork: 8% Bler. pos. 96.50—97.—, 7% Bler. pos. 86.50—87.—, 7% pos. D.H.B. 84.75—85.—.

Vsak dan ob pol petih se vrši ogled gozdarске razstave pod strokovnim vodstvom. Zbirališče k temu ogledu pred paviljonom »N« (nova zgradba nasproti glavnemu vhodu).

Vsak dan razen nedelj in praznikov ob pol šestih popoldne se vrši nadalje ogled lovske razstave pod vodstvom strokovnjaka. Zbirališče pred srednjim vhodom paviljona »G«.

Veliko zanimanje vzbuja lovski kino na velesojmu, ki kaže vsak večer najkrajše naravne posnetke iz življenja naše divjačine, lov na jelena, divjo kozo, srnjaka, lisico, lov s pastmi.

Naša obrt na velesojmu

Zavedajoč se velikega pomena naše obrti za narodno gospodarstvo je tudi letos velesojmska uprava šla na roko-Uradu za pospeševanje obrti ter odstopila na razpolago večji brezplačni prostor za naše male obrtnike. Vpoštevala je, da so stroški za razstavo lahko prav veliki, ki jih posamezni obrtniki ne zmorejo. To dejstvo je vsekakor vredno javne pohvale.

Pod okriljem Urada za pospeševanje obrti se na zunanem pokritem prostoru paviljona M zbralo 9 obrtnikov s svojimi proizvodi. To so: Pletarski tečaj v Lužarjih, Zveza dom lesnih obrti v Ribnici, Sodarska zadruga Tacen, Čarš-Roh, strugar, Ljubljana, Vintgar, lesna industrija, Genica Vojška, izdelovanje perila, Josip Božić, izdelovanje soboslikarskih vzorcev, Cilka Zajc, strojno pletenje, Mala Loka, Ivan Gostinčar, cementarna, Pešata, Oberstar Josip, strugar, Sodražica, Matija Tomazič, izdelovanje zobotrebcev, Rebolj Krčar, Franc Učakar, pletarstvo (pleteno poštivo). Izdelki kažejo, da se naši obrtniki resno trudijo pri izdelovanju blaga inres dobavljajo kvalitetno blago, ki se v mnogem prijetno odlikuje od druge robe. Zeleti je le, da vztrajajo pri tem delu naprej.

Dunaj. Don. sav. jadr. 89.50, Wiener Bankverein 17.80, Creditanstalt 48.50, Escomptes, 159.25, Zivno 92.—, Union 24.—, Ruše 35.3, Alpine 25.25, Trboveljska 49.15, Rima Murany 85.25.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je doživel danes izpremembo: pri nas se je nazadovanje cen ustavilo in danes so ostali v primeri z včeraj tečaji neizpremenjeni. Budimpešta javlja znatno učvrstitev tečajev in tendence.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica bl. 80—81 kg 1% 227.50—230, 79—80 kg 2% 217.50—220, 78—79 kg 212.50—215, koruza bl. 177.50—180, bl. okrogla za mletje 200—202.50, jecmen spoml. pivov. 69—70 kg 210—212.50, oz. 66—67 kg 175—177.50, oves bar. 205—207.50, rž. bl. 72 kg 2% 167.50—170, moka 09 vag. bl. 380—385.

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: Pšenica 27 vagonov, oves 3½ vagonov, koruza 40 vagonov, otrobi 6 vagonov, moka 15 vagonov.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Promet živih. Pšenica: okt. 15.05—15.42, zaklj. 15.42—15.43; marc 16.53—16.62, zaklj. 16.62—63; maj 17.40—17.92, zaklj. 17.35—36. Rž: okt. 9.67—9.83, zaklj. 9.85 do 9.88; marc 10.90—11.10, zaklj. —. Kuruza: sept. 15.50—15.65, zaklj. 15.45—15.50; maj 15.20 do 15.50, zaklj. 15.38—15.42. Tranz. maj zaklj. 13.80.

Iz službenih objav

Razglas o prvi pisnični ofertalni licitaciji za izvršitev regulacijskih del na Muri v obmejnem pasu. Kraljevske banke uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje na podstavi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910 in njegovih spremembah in sicer: 1. naprave v obmejnem pasu prvo javno pisno ofertno licitacijo v skrajšanem roku na dan 24. septembra t. l. ob 11 popoldne v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banke uprave v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadst. Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih teh. oddelka v Ljubljani, Turjaški trg I-II. Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na cene uradno odmerjenega proračuna, ki znaša skupno 490.400 Din.

Razglas o prvi pisnični ofertalni licitaciji za izvršitev regulacijskih del na Ljubljani v Ljubljani. Kraljevske banke uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje po naročilu Ministrstva za zgradbe od 20. avgusta t. l., br. 58.087 in na podstavi čl. 86 in 98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih spremembah in sicer: 1. naprave za prevzem in izvršitev regulacijskih del na Ljubljani v Ljubljani in sicer: 1. naprave provizorne zatvornice s proračunom 320.223.94 Din; 2. naprave opornih zidov in brežin na bregu, na Sv. Jakoba nabrežju, na Prulah in na Krakovskem nasipu s proračunom 3.318.698.95 Din; 3. ureditve Frančiškanskega mostova s proračunom Din 1.359.183.68; 4. regulacijo potoka Gradaščice s proračunom Din 659.994.24; 5. naprave ramp na Cankarjevem nabrežju s proračunom 34.990 Din; 6. regulacije potoka Mali graben, s proračunom Din 314.276.20, torej v skupnem iznosu 5.989.367.01 Din prvo javno pisno ofertno licitacijo na dan 10. oktobra 1930 ob 11 popoldne v prostorih teh. oddelka kraljevske banke uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1. — Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Šolski drevored št. 2, oziroma je dobiti vse ofertne pripomočke proti plačilu Din 500 pri tem uradu.

Dražbeni oklic. Dne 1. oktobra 1930 ob 9 bo pri sodišču na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Levec, vl. št. 85, označena nepremičnin: hiša z gospodarskim poslopjem 65.300 Din, zemljiška 67.493.60 Din, pritlikline 7228 Din. Skupno 140.021.60 Din, manj vključene služnostne pravice ocenjene na Din 20.000, cenilna vrednost 120.021.60 Din, najmanjši ponudbe 80.014.40 Din. K nepremičnini zemljiška knjiga Levec, vl. št. 85, spadajo sledeče pritlikline: 1 konj, 1000 hmeljskih drogov, poljski voz, konjska oprema in drugo gospodarsko orodje v cenilni vrednosti Din 7228. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij 12.202.16 Din. — Okrajno sodišče v Celju, oddelek III.

Nov odvjetnik. Po § 8 odv. zakona se objavlja, da je gospod Sal. Andrej z dnem 29. avgusta t. l. vpisan v tukajšnji imenik advokatov s sedežem pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. — Advokatska zbornica v Ljubljani.

Dražbeni oklic. Dne 10. oktobra 1930 ob 9 bo pri sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Stojnici, vl. št. 317. Cenilna vrednost 14.385 Din, vrednost pritlikline 150 Din, najmanjši ponudbe 9690 Din. — Okrajno sodišče v Ptuj.

Novi založniški program

Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani

O priliki jesenske velesojmske razstave je izdala Jugoslovanska knjigarna obsežen oglaš, ki vsebuje njen novi založniški program. Ta program zasluži našo največjo pozornost, ker predstavlja v našem domačem založništvu in knjigotštvu velopomenben preobrat. Na mesto svobodnega, slučajnega zalaganja in izdajanja knjig stopa sedaj organizirano in sistematizirano izdajanje. Razlogi, ki so vodili Jugoslovansko tiskarno do tega koraka, so globoko utemeljeni in je organizirano ter sistematizirano izdajanje knjig, združeno z novim gospodarskim načelom knjigotštva, t. j. z nizko mesečno naročnino, morda sploh edini pri nas mogoči način izdajanja.

Važen je torej novi načrt Jugoslovanske knjigarnice z dveh vidikov: s književnega in z gospodarskega. V književnem pogledu pomeni na novo oživljena »Leposlovna knjižnica«, ki bo od decembra t. l. dalje redno izhajala, pravi pravcati dogodek, in jo na novo ustanovljena »Zbirka domačih avtorjev« bistveno izpopolnjuje ter nje ceno znatno stopnjuje. »Ljudska knjižnica«, ki bo odlej izhajala redno vsak drugi mesec, se bo glede kvalitete del odločno izboljšala ter bo tvorila skupno z zbirko mladinskih spisov temelj družinske knjižnice, katere se mora ustanoviti v sleherni slovenski družini, ako naj ima naša kultura, na katero toliko in tako pogosto trkam, kaj pravega in dobrega smotra. Vrh tega namerava izdati Jugoslovanska knjigarna še Zbirko poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov, ki bodo pri vsaki hiši, v vsaki delavnici, trgovini in obratovalnici neobhodno potrebni.

»Leposlovna knjižnica« bo obsegala letno okroglo 92 tiskanih pol. t. j. 4 do 6 knjig na okroglo 1500 starih. Za prvi letnik so izbrana sledeča dela iz svetovnega slovstva v prvovrstnih prevodih: Felix Timmermans: Zupnik cvetočega vinograda. — François Mauriac: Kar je bilo izgub-

ljeno. — Johan Bojer: Izseljenec. — Peter Lippert: Od duše do duše. — André Gide: Tesna vrata. — Wacław Berent: Živo kamenje. — Po imenih pisateljev, ki so tu omenjeni, smemo pričakovati v tej zbirki vzorno vrsto del iz svetovnega slovstva. Pisatelji, ki uživajo po svetu nesporne slovese, vlikanov in oblikovalcev, sodobnega slovstva, nam bodo sploh prvič podani v slovenskem jeziku. Kolikega pomena je to za razširitev obzora in poglobitev vrednosti našega prevodnega slovstva in — seveda — za naše čitačje občinstvo!

Vseh pet zbir in revije »Dom in Svet« lahko naročijo proti mesečnemu plačilu »nezatnih zneskov! S tem načinom prodajanja je odprta pot do knjige najsiromakejšim in najrevnejšim ljudem; — dana je vsakomur možnost, zgraditi si polagoma, za mal denar, dragoceno in bogato knjižnico, ob kateri bo rasel sam, njegova družina in potomstvo njegovo. Naročnina velja na mesec:

za Leposlovno knjižnico (4—6) knjig letno 15.— Din v platno, 12.50 Din v karton;
za Ljudsko knjižnico (6 knjig letno) 12.— Din v platno;
za Zbirko domačih pisateljev (4 knjige letno) 10.— Din v platno;
za Zbirko mladinskih spisov (4 knjige letno) 8.— Din vezano;
za Zbirko poljudno znanstvenih in gospodarskih spisov (3 knjige letno) 10.— Din v platno;
za Dom in svet 8.— Din.

Zbirke so naročljive posamič ali v poljubni izbiri. Kdor si želi dopolniti zbirke s knjigami, ki so že izšle, uživa pri naročilu dopolnilnih knjig za določne zbirke, katerih je naročnik, 25% popusta na knjigotške cene.

Kdor se zanima za te zbirke, naj si naroči — brezplačno — pri Jugoslovanski knjigarni prospekt, v katerem je vsa akcija podrobno popisana.

Bolgarske literarne nagrade

Lepa knjiga je vsepovsod v krizi, zlasti pa se pisatelji. Izdaja nobenega slovanskega znanstvenega ali književnega dela ne priuše takega zaslužka, da bi mogel dobiti pisatelj dostojno nagrado. Zato mnoge slovanske države vneto podpirajo dobro knjigo kot temelj splošnega napredka z državnimi nagradami pisateljem najboljših del. V Českoslovaški razen prosvetnega ministrstva razpisujejo letne nagrade za češko in slovaško književnost tudi pokrajinske uprave. Na Poljskem dajejo take nagrade poleg prosvetnega ministrstva tudi večja mesta. V Sovjetski Rusiji, Ukrajini in Belorusiji imajo priznani pisatelji državno plačo razen tega pa še dvigajo njihov ugled s tem, da nekatere proglase za »narodne poete«. Letošnje leto se je v to kulturno tekmo spustila tudi Bolgarija. Prvo bolgarsko državno nagrado je dobil Konstantin Petkanov za roman Krasni časi, kjer opisuje kmetstvo življenje. P. Dimitrov so prisodili drugo nagrado za povest Polje zlata in bojno polje, kjer tvori ozadje balkanska vojna. Pesnik Nikola Rakitin je zaslovel že s svojimi Donavskimi soneti. S svojo zbirko Po leti na črnorskem obrežju, pa si je priboril državno nagrado. V priznanje zaslug sta dobila drž. pod-

poro F. Popova-Mutaiova za zbirko povesti z naslovom »Zena mojega prijatelja« in Korakov za Zbirko novel. Če kje, pač Jugoslavija v tem oziru ne bi smela delati izjeme. Se bolj kakor velikim narodom so potrebne književne državne nagrade pisateljem nam Jugoslovanom, ki imamo toliko svojih bratov izven jugoslovanskih državnih mej, kjer je jugoslovanski tisk ali zatiran ali pa se težko razvija.

Jos. Pavčič: Mladina poje. (Za male pianiste.) Skladatelj Jos. Pavčič je izdal te dni v izdani Učiteljske tiskarne v Ljubljani klavirski album z gornjim naslovom. To je »Zbirka priljubljenih slovenskih šolskih pesmic«, prirejenih za klavir in petje v najlažjem slogu. Zbirka bo služila za spremljevanje malčkov pri šolskem pevskem poklu, obenem pa je tudi dobro učno gradivo, porabno za klavirske šole. Vsaka nota ima številko za prstni red, da se bodo mali igrači lažje spoznali in si pridobili vajo v prebiranju prstov. Besedilo ne moti, ker je tiskano nad obema notnima sistemoma. Pesmic je enainštirideset. Vzele so iz snovi, prikladnih za otroke. Zbirko priporočamo starešem mladim pevcev in igračem, pedagogom in šolnikom. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani in stane na dobrem papirju v kvart formatu 24 Din.

Sport

Zenska olimpijada v Pragi

Naša reprezentanca je že odpotovala k ženskim igram v Prago. Odpotovala so naslednje atletinje: Batelko, Čubrijan, Janović, Krajnovič, Neferović, Petričič, Stefanini, Trautnik. Hašk je dal 5. Concordia t. PSK t in Ilirija t atletinjo. Odpotovala je pa tudi hazenska reprezentanca, ki je sestavljena: Gršetič, Kremzir t in Il. Bobinska, I. Tonković, Z. Tonković (vse Concordia), Jovanović (Jugoslavija), Brodar Joža (Atena), Čamperman (Murska Sobota). V hazeni ista slika kot pri laki atletiki. Medtem ko so pred leti skoraj izključno naše igralke reprezentirale hazeno, sedaj sploh ne pridejo v poštev. Dobro spričevalo vsem tistim delavcem v hazenskem sportu.

Kakor smo že v našem listu omenili, so izbirne tekme za sestavo lahkoatletске reprezentance dobro uspele v pogledu rezultatov. Gotovo bi bili ti rezultati še boljši, če bi se naše atletinje tako pripravile kot so se češke, češka lahkoatletska reprezentanca trenira skupno in pod strogim vodstvom mesec dni. Tako kot v Zagrebu se je vršil tudi v Pragi izbirni miting. Razlika med rezultati, doseženimi v Pragi in Zagrebu, ni velika. Radi primerjave navajamo rezultate:

Tek 60 m: Smoliva (CSR) 8 sek., Batelkova (J.) 8.2 sek. Tek 200 m: Krausova (CSR) 26.8 sek., Batelkova (J.) 28.6 sek. Skok v višino: Ulirichova (CSR) 147 cm, Trautnik (J.) 145 cm. Met krogla: Vodičkova (CSR) 10.40 m, Neferović (J.) 10.21 m. Met kopja: Wagnerova (CSR) 27.85 m, Stefanini (J.) 25.96 m. Tek 100 m: Krausova (CSR) 12.5 s., Petričič (J.) 13.4 sek. Tek 80 m čez zapreke: Sychrova (CSR) 15.6 sek., Stefanini (J.) 13.9 sek. Šteta 4 krat 100 m: Češka v času 51.7 sek., Jugoslavija 53.9 sek. Met diska: Blechova (CSR) 34.89 m, Neferović (J.) 30.38 m. Skok v daljavo: Smolova (CSR) 304 cm, Krajnovič (J.) 467 cm.

Razlika res ni velika na samem mitingu bo mogoče še manjša, izgledi na uspeh proti Čehinjam so pa še manjši. Vzrok? Stara pesem. Za tako reprezentančno srečanje se vrši vse premalo priprav in treningov. Da se je lahka atletika razvijala v istem tempu kot se je pričela, bi danes lahko zabeležili vse drugačne uspehe.

Jugoslovanska hazenska reprezentanca igra s češko in poljsko reprezentanco. Menda tudi v hazeni ne bomo dosegli posebnih virov. Vseeno pa upamo, da nas bodo lahkoatletinje dostojno reprezentirale. Po končanih tekmah v Pragi nastopijo še na Dunaju.

SV VILACH v LJUBLJANI

Na praznik, v ponedeljek, gostuje v Ljubljani star znanec naših sportnikov, Ilirija je povabila simpatično moštvo Beljačanov za dva dni, kar pa LNP radi lasne prireditve ni mogel dovoliti. Vsekakor bo pa start Vilach v ponedeljek zanimiv, posebno ker je Vilach v izborni formi. Brez dvoma je eden najboljših amaterskih klubov v Avstriji. Za Ilirijo bo pa ta tekma zadnji trening pred pokalnimi in prvenstvenimi tekmami. Prvi nastop v jesenski sezoni našega prvaka bo gotovo zanimiv. Posebno še, ker je moštvo zopet v dobri formi.

INTERNACIONALNI MEETING. FINALE: ASK PRIMORJE : I SSK MARIBOR.

V tobo to in nedeljo 6. in 7. t. m. se bosta vršili v Ljubljani na igrišču ASK Primorja zanimivi sportni prireditvi.

Na oba zadnja dneva bodo tekmovali naši lahkoatletski skupno z inozemskimi sportniki. V nedeljo se bo tudi odigrala finalna tekma med finalistima podveznega spomladanskega turnirja. Kot finalist nastopita I SSK Maribor in ASK Primorje.

Mariborčani so nasprotniki, ki zasluži splošno zanimanje. V zadnjih dveh letih se je nivo mariborskega nogometnega sporta zelo dvignil, vsled česar niso porazi ljubljanskih moštev nikoli iznenađenja. Posebno so dokazali Mariborčani, da se znajo boriti v prvenstvenih tekmah. Tudi nedeljska finalna tekma nosi značaj prvenstvene borbe. Ker je ob tej priliki dana Primorjašem možnost, da se sestanejo z nasprotnikom, ki jim je nedavno prizadejal visok poraz, je pričakovati ostre in zanimive borbe.

Tekma se odigra na igrišču ASK Primorja ob 17. uri, a pred tem se vrši internacionalni lahkoatletski meeting. Vstopnina je za obe prireditvi skupna in običajna.

SK Korotan, Jutri, v soboto, se vrši ob pol 10 redna odborova seja; na spondu so zelo važne točke. — V nedeljo 7. t. m. pa imamo ob pol 10 mesečni sestanek, ki je za vse člane strogo obvezen. — Predsednik.

SK Ilirija. Lahkoatletska sekcija. Na internacionalni meetingu ASK Primorja 6. in 7. t. m. bodo tekmovali sledeči atleti: Vrečko, Sporn, Kumer, Majhenič, Orosy, Outrata, Stepišnik Il., Banko, Rotar. Atleti se pozivajo, da se vsi točno zberejo, in sicer v soboto 6. t. m. ob 15.30, a v nedeljo 7. t. m. ob 14.30 pred vhom na igrišču ASK Primorja. Vso potrebno opremo naj prinesejo s seboj. — Načelnik.

NOGOMET

Krasna zmaga dunajskega prvaka. Velik boj se je vršil na Dunaju med italijansko Genovo in dunajskim Rapidom. Bila je to namreč druga tekma med omenjenima kluboma, ki naj bi prinesla odločitev v pogledu, katero od obeh moštev bo še nadalje sodelovalo v borbi za srednjeevropski pokal. Prva tekma se je vršila v Genovi in Rapid je srečno izsilil neodločen rezultat 1 : 1. Ni bil pa tedaj Rapid enakovreden nasprotnik ačeni Italijanom. Ni čudno, da je hotelo nad 17.000 Dunajčanov videti to drugo, odločilno srečanje, od katerega je zavisela pravica Avstrije, da bo sodelovala lahko tudi v drugem kolu borbi za srednjeevropski pokal. — Ogromna množica gledalcev je prišla popolnoma na svoj račun, kajti avstrijski prvak je dosegel rekordno zmago nad Italijani in sicer v razmerju 1 : 6 (1 : 2). Rapidovi igralci so podali morda najdvojnosejšo igro sploh in

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 din. Najmanjši znesek 5 din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 din.

Najmanjši znesek 10 din. Pristojbina za šifro 2 din. Vsakoglay treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun ljubljana 10349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Absolventinja

trgovskega tečaja, hčerka trgovca, dobro vzgojena, se priporoča za manjšo pisarno kot začetnica, event. se založi kavčija. - Istotako se priporoča mlad, pridn trgovec, pomočnik za trgovino mešanega blaga, ki se je izučil v veliki engro trgovini, v svrhu nadaljnje izobrazbe, v kondiciji; za njegovo marljivost in zvestost jamčijo starši in učni šef. - Naslov pove uprava lista pod št. 10082.

Službodobne

Učenke

za mehanično umetno vzenje in predtisk sprejme Hake & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Več dobrih težakov se sprejme pri Ljubljanski gradbeni družbi - Slomškova št. 19.

Vajenca

s predpisano šolsko izobrazbo sprejme tako Franc Pavlin, specerija v Ljubljani, Gradišče št. 3.

Razpisuje se služba ORGANISTA IN CERKOVNIKA

ki bi bil obenem izvežban občinski tajnik — do 1. oktobra. Prošnje s priložili in vprašanja na dekanjski urad Vuzec.

Trgovskega učenca poštenih staršev z mešč. šolo, sprejme trgovina z mešanim blagom, Setina Peter, Sevnica ob Savi, nica (Štajersko).

Trgovski vajenec

s predpisano šolsko izobrazbo, iz dobre hiše, se sprejme v trgovino meš. blaga in semena. — Al. Berdajs, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši.

Krojaški mojster

išče vajenca od 15 do 16 let iz dobre družine. Ponudbe pod št. »10.160« na upravo »Slov.«

Pošteno dekle

ki ima veselje do kuhanja in ki bi opravljala druga hišna dela — se sprejme. Gostilna Tržaška 9.

Učenko

zdravo in pošteno, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme tako v trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanov. v hiši. Prednost imajo dobre računarice ter voljne pomagati pri gospodinjstvu. — Naslov: Ludvik Vidmar, trgovec v Ambrusu, pošta Zagradec, Dolenjsko.

Zasluzek

Iščem za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotične slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministrstvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je osebnost ali pismeno izdavačji kancelariji — Beograd, Kolarčeva 3/l.

Pouk

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija, študentska ulica 9/l.

Šoferska šola

1. oblast konc. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslavija). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Francoščino

in nemščino poučuje strokovno izprašana učiteljica. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10.170.

Stanovanja

Petsobno stanovanje in pritlikline v sredini mesta, v mirnem kraju, se s 1. novembrom odda. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9717.

Meblirana soba

lepa, se odda solidnemu gospodu v bližini sv. Jožefa. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10101.

Stanovanje

soba, kuhinja s pritliklinami, se odda za takoj mirni stranki v Trnovskem predmestju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.130.

Vnajem

Pisarniški prostori se oddajo v najem. — Poizve se: Krekov trg 10.

TUDI ZA VAS

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenca« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Dijaki

Dva dijaka

srednješolca sprejemem v svo oskrbo v bližini šole. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10161.

Dijaka (-injo)

nizješolca sprejemem v popolno, dobro oskrbo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 10.166.

Objave

Alfred Bernik

trgovski potnik, se poziva, da se do 10. sept. 1930 zanesljivo zglaš pri Ivanu Zaletu, trgovcu v Stanečicah št. 39.

Prodamo

Dva štedilnika

(Tischherd) se prodasta. Kolodvorska, Uranič.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Posestva

Manjša nova hišica z dvema sobama, kuhinjo in drugimi pritliklinami — na Brodu št. 19, pri Novem mestu — zaradi preselitve po ugodni ceni naprodaj.

»Hotel Pošta«

v Dravogradu, z gostilno, trgovino in 10 orali zemljišča, se prodaja. — Grigor Oskar, Pakrac - Pošta, Slavonija.

Glasba

Glasovirje in pianine

»Dalibor« (CSR) opetovano razstavljamo na Velesjemu v Ljubljani, paviljon »E«, od 31. VIII. do 15. IX. 1930. Izrabite to priliko za nakup prvovrstnega instrumenta

»Dalibor«

poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji.

Obrt

Traverze

vseh profilov dobite takoj pri trvdki Fr. Stupica, železnina v Ljubljani, Gospodarska c. 1.

Obiskovalcem velesjema

se v ljudno priporočila velika zaloga in razstava dvokoles, motorjev, živalnih strojev, otroških in igračnih vozčkov. Prvovrstno blago, nizke cene. — Ceniki franko. »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozčkov in delov, Ljubljana, Karlovska cesta 4 (postaja cestne železnice).

Talarje

birete, šemise za velesjema, duhovščino ter obleke za gospode izdeluje in se priporoča Fran. Himmelreich, kroj, mojster, Pred škofijo št. 9.

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

100 kg

koruze . . . 175 D rešet. ovsa 190 D

prodaja proti gotovini

JOS. BAHOVEC

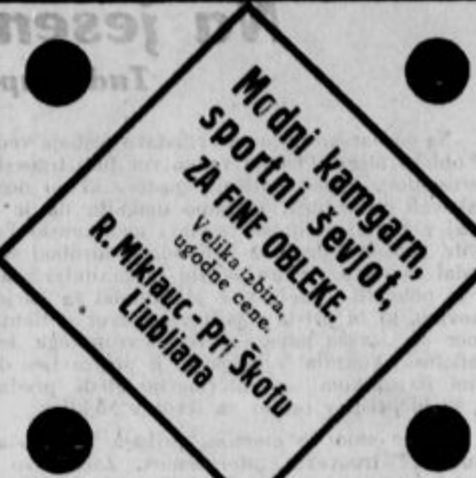
SV. JAKOBA NABREŽJE

LJUBLJANA

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Modni kamgarni, sportni sevijot, za FINE OBLEKE.
Velika izbira ugodne cene.
R. Miklauc - Pri Škofu Ljubljana

Podpisani naznanjam cenj. občinstvu, da otvorim v soboto dne 6. septembra na Celovski cesti št. 50

konisko mesnico

ter se obenem priporočam cenjenim odjemalcem za obilen obisk. — Postrežba točna in solidna. ANTON JESIH, MESAR.

Vreče.

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri trvdki:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Radio-Therma Laško pri Celju

novo preurejeno in adaptirano. Radiotermalni vreli 38°C. Zdravniško nadzorstvo. Kopeli v bazenu in kabinah. Solne in zračne kopeli. Lepa izprehajališča in izleti v okolico. Radiotermalna voda zdravi revmatizem, živčne bolezni, ženske bolezni itd. Od 1. IX. dalje pension po Din 55.—.

Prodajo se

bukova rezana drva

iz suhega tovarniškega lesa v koncih od 20—40 cm, 3—5 cm debelih, boljše kurivo kakor oglje ali cepljena drva, posebno pripravna za štedilnik in peči, po 333 Din za 1000 kg, postavljeno pred hišo v Ljubljani. — Ne manjše pošiljke kot en tovarni avto od 2500—3000 kg. — Naročila, dokler traja zaloga, na trvdko: REMEC - CO., lesna industrija, Ljubljana, Kersnikova ulica 7.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

HOTEL IN RESTAVRACIJA „BELI KRANJEC“

A. KAJFEŽ, LJUBLJANA, FLORIJANSKA ULICA ŠT. 4

TELEFON 2625

Najcenejša izvirna vina

iz domačih zidanic

V nedeljo 7. septembra zvečer pridejo k meni vinogradniki, od katerih sem kupil naša domača vina. Kdor dvomi na pristnosti mojih objavljenih vrst vina, se lahko informira v gori imenovanem času v moji gostilni naravnost pri producentih, da so vsa vina, katera točim, popolnoma originalna in nepotvorjena ter tudi niso mešana s tujim manjvrednim vinom.

S spoštovanjem

A. Kajfež.

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

62

»Torej, bratec, dobro srečo!« reče Mihael, ko sta se nekaj minut razgovarjala. »Seveda ne moreva vseh podrobnosti že vnaprej določiti; boš že sam po svoji razsodnosti ukrenil vse potrebno, ko pride čas; v glavnih obrisih pa mislim, da je stvar jasna.«

»Popolnoma. Nalogo bomo dobro izvršili, lahko se zanesem. Upam tudi, da ne bo nobene izredne težave ne na tvoji ne na moji strani.«

»Torej z Bogom za sedaj! Naroči Lo Fingu, naj bodo Kitajci popolnoma tihi; ne smete se izpostaviti nevarnosti, da bi vas pregledal izsledil.«

Lovro je splezal na krov džunke, Mihael pa je ostal v lanši in z njim samo en tovariš, vaščan, ki je nekoliko obvladal pidžin-angleščino. Pravkar je hotel pognati stroj, da se zopet vrne, ko se naenkrat zasliši od reke sem rahel šum. Ker je vedel, da lanše v črnem mraku ne more zapaziti nihče, ki se pelje po reki mimo lanšinega predora, je kar mirno čakal, da si bil nekoliko radoveden pa tudi ne čisto brez skrbni.

Zdaj je pa šum tudi že lahko prepoznal: tako enakomerno škripanje vesla v svojih vdolbinah. Da ni bilo tega škripanja in ni šuštel v vetru loče, bi bilo vse naokoli mrtvaško tiho. Prej ko v eni minuti je za bežen trenutek ugledal medlo sliko čolna na vesla, ki je mimo predorovega ustja šinil po reki navzgor. Vozil je zelo hitro, kajti plima je bila tedaj jako krepka.

»Povedati hiti, da se brodovje vrača«, si misli Mihael.

Za hip premišljuje, kaj bi storil. Če so v čolnu res sovražniki, potem je stvar taka: čim dalje mu pusti priti od morja proč, toliko manj bodo veslači mogli brodovje obvestiti, ako doznajo ali pa zaslutijo, da v trdnjavi nekaj ni v redu. Zato bo najbolje, ako čolnu lepo mirno sledi. Ako se čoln obrne, bo lanša lahko z njim kadarkoli obračunala; vendar pa je grozila ena nevarnost: ako bi veslači spoznali sovražnika, bi utegnili splavati na breg in preko barja pohiteti nazaj na morisko obalo!

Ko je Mihael pomišljal, ali naj se vrne v trdnjavo ali ne, je pustil čolnu, da ga je četrt ure prehitel, nato pa mu je polagoma sledil. Morda bo pa le veter ropot stroja toliko odnašal, da ne pride veslačem do ušes; če ga zaslišijo, pa se bodo morda čudili, ne bo jih pa vznemirjal, saj so bili Berezine navajeni, ni pa tudi verjetno, da bi mogli spoznati, da Budžak ni več gospodar na svoji lanši.

Pri dotedanji vožnjah po reki je Mihaelu pomagal Lo Fing, zato ga je zdaj skrbelo, ali bo znal po ovinkih prav voziti. Mesec je zašel, vendar pa so blesteče zvezde baš zadosti svetile, da se je mogel ogibati bregov, zlasti še, ker je njegov tovariš zdaj pa zdaj čoln z drogom odrival.

Naenkrat mu šine v glavo sijajna misel. Veslači v čolnu Berezino skoraj gotovo poznajo; zakaj se torej ne bi s tem okoristil? Zakaj ne bi svojim nasprotnikom pomagal, da pridejo hitreje v trdnjavo? Nemudoma požene motor kar najhitreje in lanša se zaleti v veter in kar naenkrat čoln dohiti.

Fant, pokliči čoln kar se da glasno! naroči Kitajcu, svojemu spremljevalcu. »Ko se oglasio, jim povej, da jih spoštovani Tatar lahko vzame na vrv ter jih tako še dosti prej pripelje v trdnjavo.«

»Jaz vse vedeti, sel,« odgovori možak in zavpije: »Hej! Hejlo!«

Čoln se ustavi. Čez nekaj hipov zagleda Mihael, kako se njegova temna senca ziblje na vodi niti sto metrov pred njim. Njegov tovariš si s tremi veslači čolnu hitro nekaj po kitajsko dopoveduje. Z veseljem so sprejeli ponudbo, da jih lanša naveže na vrh. Mihael požene lanšo mimo čolna in pred njega, zanašajoč se na temo, da ga ne bodo mogli spoznati. Hitro pritrđijo vrvi, trije gusarji pa se lagodno zleknejo na dnu čolna, da se odpočijejo.

Ko dospe do pomola na jezeru, ga sprejmo Tim, Čeng in Eh Sang, ki so z ozidja željno gledali, kdaj se bo vrnil. Ko so trije gusarji stopili iz svojega čolna, so se strašno začudili, ko so jih nenadoma zgrabili trije tujci. jih razorožili in jih peljali v trdnjavo k njihovim ujetim tovarišem.

46. Ladje gorijo.

Timov široki obraz je kar žarel, tako zelo je bil mož zadovoljen sam s seboj.

»Gospod, stavi, da je do pičice natančno vse tako kakor treba,« pravi Mihaelu in zamahne z roko proti številnim brodovom, ki so bili v lepi bojni vrsti zasidrani ob jezerskem bregu.

»Ste mogli dobiti potrebnega goriva?« vpraša Mihael.

»Več ko dosti, gospod. V trdnjavi in v vasi smo dobili polno reči, ki bodo dobro gorele: sod kolomaza, stare košare, nekaj smole, polne posode parafina in še druge reči. Vse smo spravili na oni-le dve džunki, na krov in podenj. Sampani, ki jih je za pol tucata, so pa tudi obloženi z gorivom, da ga več nositi ne morejo.«